

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВА З
ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ»**

Студентки 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік і
податковий консалтинг»

Гудзовська Катерина
Сергіївна

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Муковоз Василь
Степанович

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Король
Світлана Яківна

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. кафедри

О.В.Фоміна

« ___ » _____ 2020 р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Гудзовська Катерина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи
2. «Облік власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю»

Затверджена наказом ректора від «18» грудня 2019 р. № 4355

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «01» грудня 2020 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних засад обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю та розробка практичних рекомендацій щодо його удосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретико - методичних та практичних аспектів обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Об'єкт дослідження – процес обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

1.1. Економічна сутність власного капіталу та його види

1.2. Концептуальні засади обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

2.1. Фінансовий облік власного капіталу підприємства

2.2. Відображення власного капіталу у звітності підприємством

2.3. Облік власного капіталу в управлінні підприємством

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

3.2. Удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір теми ВКР	15.11.2019	15.11.2019
2.	Узгодження плану та оформлення завдання	18.12.2019	18.12.2019
3.	Подання статті на кафедру	25.06.2020	25.06.2020
4.	Вступ. Розділ 1	25.06.2020	25.06.2020
5.	Розділ 2	14.09.2020	14.09.2020
6.	Розділ 3. Висновки	19.10.2020	19.10.2020
7.	Попередній захист	25.11.2020	25.11.2020
8.	Подання завершеної (переплетеної) роботи	01.12.2020	01.12.2020

7. Дата видачі завдання «_____» _____ 2019 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ В.С.Муковоз

9. Гарант освітньої програми _____ С.Я. Король

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ К.С. Гудзовська

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ В.С.Муковоз

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Гудзовської К. С. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ С.Я. Король

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування _____

О.В. Фоміна

« _____ » грудня 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

1.1. Економічна сутність власного капіталу та його види

1.2. Концептуальні засади обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

2.1. Фінансовий облік власного капіталу підприємства

2.2. Відображення власного капіталу у звітності підприємством

2.3. Облік власного капіталу в управлінні підприємством

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

3.2. Удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. Розмір власного капіталу виступає визначеним індикатором для інвесторів під час вибору підприємства, щоб здійснювати свої капіталовкладення. Формування власного капіталу та фінансово-господарські операції, що впливають на його розмір, становлять не тільки сутність фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, а й його конкурентоспроможність та подальший розвиток. Власний капітал відіграє значну роль як на початковому етапі розвитку підприємства, так і в процесі розширення його діяльності [8]. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю ефективного управління власним капіталом, що дає змогу підприємству економити на залученні фінансових ресурсів, забезпечувати фінансову автономію та впливати на формування власного капіталу.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Питання обліку власного капіталу достатньою мірою висвітлені та досліджені в науковій літературі як вітчизняними, так і зарубіжними вченими-економістами, такими як В.В. Бланк, К. Маркс, А. Сміт, Д. Рікардо, П. Самуельсон, Ж.Б. Сей, Ж. Тюрго, В.Я. Соколов, Ф.Ф. Бутинець, В.В. Сопко, С.Ф. Голов, А.В. Хмелевська, Г.М. Незборецька, Г.Г. Кірейцев, В.М. Івахненко.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний здобуток сучасної наукової думки про методологію обліку власного капіталу, низка питань, пов'язаних з визначенням поняття «власний капітал», його структури, відображенням руху в системі бухгалтерських рахунків та звітності, ще недостатньо розроблена та потребує подальших досліджень.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних засад обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю та розробка практичних рекомендацій щодо його удосконалення.

Визначена мета обумовила вирішення наступних завдань:

- ✓ уточнити економічну сутність власного капіталу, його види та сформулювати пропозиції щодо їх удосконалення;
- ✓ розглянути концептуальні засади обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю ;
- ✓ розкрити передумови організації та методології фінансового обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю ;
- ✓ уточнити суть та значення управління власним капіталом, визначити роль обліку в процесі прийняття управлінських рішень;
- ✓ запропонувати напрями і заходи удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю;
- ✓ проаналізувати існуючі варіанти організації обліку облік власного капіталу підприємства в інформаційних системах та технологіях, розробити пропозиції щодо удосконалення механізму інформаційного забезпечення.

Предметом дослідження є сукупність теоретико - методичних та практичних аспектів обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Об'єкт дослідження – процес обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Інформаційною базою наукового дослідження є первинна документація, реєстри обліку, звітність ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» (дод.А), нормативно-правові акти, статистичні матеріали Державного комітету статистики України, аналітичні записки міністерств.

Методологічною основою наукової роботи є сукупність методів і прийомів, які використовувалися в процесі дослідження, а саме методи: теоретичного узагальнення – для розкриття сутності і змісту власного капіталу як економічної категорії та для визначення загальних положень та тенденцій розвитку обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю; порівняння – для розмежування понять та критичного аналізу різних поглядів науковців на досліджувані проблеми, а також для

зіставлення відповідних положень національних П(с)БО та МСФЗ; синтезу – у формуванні підходів щодо облік власного капіталу підприємства в системі управління господарюючих суб'єктів; індукції – для формування конкретного судження про стан облік власного капіталу підприємства при дослідженні теоретичних та методологічних положень; дедукції – при дослідженні загальних правил і принципів відображення в обліку власного капіталу.

Основною науковою гіпотезою є припущення, що удосконаленням системи організаційних та методичних аспектів обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю дозволить отримати інформацію, яка забезпечить більш повну базу для прийняття управлінських рішень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико – методичному обґрунтуванні та практичному вирішенні завдань, пов'язаних з удосконаленням системи обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та обґрунтуванні конкретних пропозицій щодо удосконалення існуючої системи обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю з використанням сучасних інформаційних систем і технологій в управлінні підприємством.

Апробація. Основні результати дослідження пройшли апробацію шляхом висвітлення у науковій статті «Облік власного капіталу в системі управлінні підприємством» [16].

Структура і обсяг роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

1.1. Економічна сутність власного капіталу та його види

Основним джерелом, де акумулюється та систематизується необхідна інформація, є бухгалтерський облік. Наявність капіталу є умовою створення та розвитку бізнесу. Підприємство, що здійснює господарську діяльність окремо від інших, має володіти капіталом. Структура й динаміка власного капіталу є найсуттєвішими показниками, що визначають фінансовий стан підприємства[19].

Розглядаючи економічну сутність власного капіталу, потрібно відзначити важливі характеристики капіталу, які полягають у тому, що він:

- виступає основним чинником виробництва;
- характеризує фінансові ресурси підприємства, які приносять прибуток;
- використовується як головне джерело формування добробуту його власників;
- є головним виміром ринкової вартості підприємства; його динаміка є важливим показником ефективності господарської діяльності [19, с. 225–226].

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [35], затвердженим Міністерством фінансів України 07.02.2013 р. № 73, власний капітал – це різниця між активами і зобов'язаннями підприємства. Цей підхід часто називають залишковим принципом визначення капіталу, який при погашенні надає перевагу кредиторським зобов'язанням перед вимогами власників капіталу. Саме ця модель використовується більшістю вітчизняних вчених для визначення капіталу з позиції власності. Загалом цей принцип відповідає Міжнародним стандартам фінансової звітності (далі МСФЗ), оскільки відповідно до документу під назвою Концептуальна основа підготовки та представлення фінансової звітності (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements) [34], яка прийнята Комітетом з

міжнародних стандартів фінансової звітності, власний капітал визначається як частка в активах суб'єкта господарювання, яка залишається після того, як будуть погашені всі його зобов'язання. Однак, на відміну від вітчизняних, міжнародні стандарти розглядають акціонерний капітал як чистий капітал чи чисті активи суб'єкта господарювання, оскільки вони є основним джерелом фінансування.

Дослідження поняття «власний капітал» вказує на глибокий генезис і широту підходів до його трактування як економічної категорії.

Так, Шатило Н.В. вважає, що власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з оподаткованого прибутку [30].

Проф. Бутинець Ф.Ф., також зазначає, що власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів [5, с. 79].

На думку Левина В.С. власний капітал підприємства складається з вкладеного капіталу незалежно від джерел його отримання та накопичуваного прибутку [30].

Голов С.Ф., Єфименко В.І. вважають, що власний капітал корпорації формується акціями, тобто коштами інвесторів (власників) в обмін на реалізовані їм акції [12].

Черемісова Т.А. дає наступне визначення власному капіталу – власні джерела фінансування підприємства, які без зазначення строку повернення внесені його засновниками (учасниками), або суми реінвестованого чистого прибутку, нагромаджені протягом строку існування підприємства, а також дарчий капітал [50].

Виокремлюють підходи до тлумачення сутності власного капіталу та характеризують його за різними ознаками: призначення джерел формування, складових частин та напрямків використання (табл. 1.1).

Підходи до визначення поняття «власний капітал»

Автор	Значення
НП(С)БО 1	Частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань
Концептуальна основа підготовки та представлення фінансової звітності	Частка в активах суб'єкта господарювання, яка залишається після того, як будуть погашені всі його зобов'язання
П.С. Безруких, Н.П. Кондратков, Л.П. Краснова, Г.В. Савицька	Джерело утворення майна, основне джерело фінансування
О.А. Нужна	Сума власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються для придбання активів
О.І. Пилипенко	Загальна вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються ним для формування його активів[8]
А.В. Хмелевська та Г.М.Незборецька	Модифікована величина заборгованості підприємства його засновникам у розмірі вартості активів, які ним забезпечуються

Джерело: узагальнено автором за [16,19, 34, 35]

Більшість теоретичних визначень щодо власного капіталу переважно характеризує склад і структуру власного капіталу, відображаючи порядок розрахунку даної економічної категорії. На нашу думку, власний капітал є «гарантом» не лише для засновників, але й для кредиторів. Виходячи із цього, пропонуємо розглядати власний капітал як загальну вартість коштів суб'єкта господарювання, які на правах власності належать йому та використовуються для створення певної частини активів і гарантують інтереси його кредиторів. Власний капітал є найважливішою обліковою категорією, яка характеризує сукупність власних коштів господарюючого суб'єкта. Законодавчо визначеним початковим параметром формування джерел власного капіталу є отримання частини активів підприємством від його власника (статутний, пайовий капітал). Власний капітал, представляючи собою власність засновників, відображається в балансі підприємства у структурі пасивів як джерело майна господарюючого суб'єкта. Головною особливістю власного

капіталу є те, що він не може бути сформований за рахунок зобов'язань.

Капітал, сформований за рахунок зобов'язань, – залучений капітал.

Сутність капіталу також визначається його структурою. Згідно НП(С)БО 1 [35] структура власного капіталу підприємства має такий вигляд:

- зареєстрований (пайовий) капітал;
- капітал у дооцінках;
- додатковий капітал;
- резервний капітал;
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток);
- неоплачений капітал;
- вилучений капітал.

Отже, зареєстрованим (пайовим) капіталом вважається офіційно зумовлена та відповідним чином зареєстрована сума (у грошових одиницях) внесків власників до капіталу підприємства. Додатково вкладений капітал визначається як сума внесків засновників понад зареєстровану частину. Капітал, який представлений у вигляді результату від господарської діяльності підприємства, називається накопиченим. Капітал, який не належить ані до оплаченого капіталу, ані до нерозподіленого прибутку, а є результатом перерозподілу нерозподіленого прибутку підприємства й являє собою частину власного, називається резервним капіталом.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це різновид накопиченого капіталу, що представляє собою фінансовий результат діяльності підприємства.

Фінансове становище господарюючого суб'єкта прийнято вважати найкращим, коли частка власного капіталу переважає в структурі всього капіталу підприємства, цей показник зумовлений зовнішніми факторами середовища функціонування і видами фінансово-господарської діяльності підприємства.

До складу власного капіталу за міжнародними стандартами відносять:

- кошти, внесені акціонерами (зареєстрований або статутний капітал);

– нерозподілений прибуток; резерви, які відображають асигнування нерозподіленого прибутку.

Формування фінансових ресурсів підприємства здійснюється за рахунок власних та запозичених коштів, сукупність яких у свою чергу є складовою загальної структури капіталу підприємства.

Розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності підприємств України відповідно до національних стандартів майже не відрізняється порівняно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Основна відмінність полягає в тому, що згідно з МСФЗ обов'язковим є розкриття інформації про склад випущеного капіталу і резерви. У національних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку власний капітал є одним з ключових елементів фінансової звітності. Розмір і структура власного капіталу є фундаментальними для користувачів фінансової звітності. Інформація про зміни в капіталі відповідно до міжнародних стандартів відображається у спеціальній формі звітності – Звіт про зміни в капіталі, а в національній – у Звіті про власний капітал. Власний капітал у фінансовій звітності підприємства розкриває підсумок певного розділу пасиву балансу, тобто перевищення балансової вартості активів підприємства над його зобов'язаннями [23].

Порівняння класифікації власного капіталу в плані рахунків за національними стандартами та МСФЗ наведено в таблиці 1.2.

На відміну від національного законодавства України та МСФЗ, американські принципи бухгалтерського обліку (US GAAP) включають окремий стандарт, що стосується розкриття капіталу в бухгалтерському обліку – ASC 505 Capital Disclosure Standard (Розкриття інформації про структуру капіталу), відповідно до якого суб'єкт господарювання у примітках фінансовій звітності має у короткій формі розкрити привілеї та права акціонерів цінних паперів.

Таблиця 1.2

Класифікація власного капіталу за МСФЗ та НП(С)БО 1

Код	Назва рахунку за Національним планом рахунків в Україні	МСФЗ (IFRS)	Код рахунку (accounts IFRS)	Назва рахунку за МСФЗ (IFRS)
40	Зареєстрований капітал	IAS1, 39;	E.01	Статутний капітал
41	Капітал у дооцінках	IAS1, 39;	E.05.01	Резерв переоцінки
42	Додатковий капітал	IAS1, 39;	E.02	Додатковий капітал
421	Емісійний дохід	IAS1, 39;	E.02.01	Емісійний дохід
422	Інший вкладений капітал	IAS1, 39;	E.04.01	Додатковий оплачений капітал
423	Накопичені курсові різниці	IAS1, 39;	E.09.01	Ефект курсових різниць
425	Інший додатковий капітал	IAS1, 39;	E.04.01	Додатковий оплачений капітал
43	Резервний капітал	IAS1, 39;	E.04	Додатковий оплачений капітал
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)	IAS1, 39;	E.07	Нерозподілений прибуток
45	Вилучений капітал	IAS1,32,39	E.03	Вилучений капітал
46	Неоплачений капітал	AS1,39	E.06	Неоплачений капітал
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	IAS1,39	L.03	Інші короткострокові зобов'язання і нараховані витрати
471	Забезпечення виплат відпусток	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
472	Додаткове пенсійне забезпечення	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
473	Забезпечення гарантійних зобов'язань	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
474	Забезпечення інших витрат і платежів	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
48	Цільове фінансування та цільові надходження	IAS1,39	L.03	Інші короткострокові зобов'язання і нараховані витрати

Джерело: сформовано автором за [18,23]

Оскільки власний капітал є основним джерелом фінансування для бізнесу у Великобританії, він представлений найбільш повно в балансі та його додатках. Крім статутного та додаткового капіталу багато уваги приділяється статтям, пов'язаним з нерозподіленим прибутком і резервами [23]. Слід зазначити, що у Сполученому Королівстві відповідно до стандартів Statement of standard accounting practice 2 «Disclosure of Accounting Policies» (Розкриття бухгалтерської політики), SSAP 18 «Revenue» («Положення про стандартну бухгалтерську практику 18 «Прибутки»), у примітках до балансу мають

відобразитися шляхи створення резервів підприємства. В балансі окремий рядок призначений для резервів, які покривають деякі зобов'язання поточного року.

Слід зазначити, що у міжнародній практиці стаття "Нерозподілений прибуток" не обов'язково входить у Звіт про фінансовий стан (Баланс). Наприклад, неприбуткові організації можуть віднести залишок нерозподіленого чистого фінансового результату до статті «Чистий приріст активів». Підприємства малого бізнесу можуть відобразити нерозподілений прибуток у статті пасиву, яка представлена у балансі під загальною назвою «Капітал та резерви» або як «Власні акції» [18].

Отже, в Україні доцільно впровадити практику розкриття інформації у фінансовій звітності про стан резервного капіталу. Це забезпечить представлення інформації про формування резервів, розподіл податкових платежів у часі, що дасть можливість більш ефективно приймати управлінські рішення. US GAAP рекомендує надати звіт крім Балансу та Звіту про фінансові результати складати Звіт про нерозподілений прибуток. Цей вид звітності відображає як розподіляється прибуток підприємства, що залишився у розпорядженні компанії, а також суму нерозподіленого прибутку, накопичену на початок і кінець звітного періоду. Така інформація необхідна для аналізу діяльності компанії і в першу чергу зацікавлена інвесторами.

Таким чином, власний капітал - це вкладення власників, власні джерела підприємства, що без визначеного терміну повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.

Аналіз МСФЗ та US GAAP дав можливість виділити основні відмінності в складі та структурі власного капіталу та сформулювати основні рекомендації щодо розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності. Застосування вищезазначених пропозицій дає змогу приймати більш ефективні управлінські рішення для підтримки прибутковості підприємства на оптимальному рівні.

1.2. Концептуальні засади обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

Протягом останніх років внесені певні зміни в порядок відображення в обліку власного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю.

Згідно зі ст. 113 Господарського кодексу України [15], господарським товариством є юридична особа, статутний капітал якої поділений на частки між учасниками. Господарські товариства можуть бути створені у формі повного товариства, командитного товариства, товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерного товариства.

Господарський кодекс України визначає товариство з обмеженою відповідальністю, як господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів [15].

Від повного та чіткого правового регулювання обліку власного капіталу підприємствами різних організаційно-правових форм безпосередньо залежить ефективність інформаційного забезпечення управління про формування капіталу, розподіл прибутку, нарахування дивідендів та інших корпоративних прав, фінансову незалежність діяльності підприємства та інші показники фінансового стану. Нормативне регулювання обліку власного капіталу в Україні здійснюється на рівні держави (макрорівень) та на рівні суб'єктів господарювання (мікрорівень) (табл. 1.3).

Основними законодавчими актами макрорівня є кодекси та Закони України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку щодо власного капіталу.

Порядок формування власного капіталу підприємствами різних організаційно правових форм визначено Господарським та Цивільним кодексами України.

Рівні нормативного регулювання обліку власного капіталу

Нормативні акти	Рівні регулювання
Макрорівень	Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV
	Цивільний кодекс України від 19.06.2003 р. № 980-IV
	Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI
	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України затверджений Верховною Радою України від 11.05.2000 р. №1707-III
	Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 №2275-VIII
	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73.
	План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом Міністерством фінансів від 30.11.99р. №291.
Мікрорівень	Статут підприємства, засновницький договір
	Наказ (положення) про облікову політику, план-графік документообігу, робочий план рахунків

Джерело: узагальнено автором [40]

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про власний капітал та розкриття такої інформації у фінансовій звітності визначається НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Даний Стандарт визначає зміст поняття «власний капітал», зміст і форму Звіту про власний капітал та загальні вимоги до розкриття його статей [35].

Загалом міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності не здійснюють детального регулювання обліку власного капіталу. Це зумовлюється специфікою законодавства різних країн щодо формування власного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм.

З 17.06.2018 р. набрав чинності Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [44]. Кардинальна зміна регулювання діяльності господарюючих суб'єктів таких організаційно-правових форм призводить до необхідності внесення змін до його установчих документів та внутрішніх регламентів обліку.

Відповідно до зазначеного Закону, значні зміни стосуються формування статутного капіталу товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю:

- по-перше, не обмежується кількість учасників товариства. До цього кількість учасників ТОВ та ТДВ була обмежена кількістю у 100 осіб;
- по-друге, статутний капітал має бути сформований у повному обсязі (в сумі, зареєстрований в установчих документах) не пізніше 6 місяців з дня державної реєстрації товариства (інший строк може бути передбачений статутом при одностайному рішенні загальних зборів);
- по-третє, вартість вкладу кожного учасника товариства повинна бути не менше номінальної вартості його частки.

Вклади учасників у негрошовій формі оцінюються за справедливою вартістю, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. Про прострочення внесення вкладів учаснику (учасникам) надсилається письмове попередження, після чого учасник може погасити заборгованість протягом 30 календарних днів. Після завершення цього терміну загальні збори учасників мають прийняти одне з таких рішень:

- 1) про виключення учасника товариства, який має заборгованість із внесення вкладу;
- 2) про зменшення статутного капіталу товариства на розмір неоплаченої частини частки учасника товариства;
- 3) про перерозподіл неоплаченої частки (частини частки) між іншими учасниками товариства без зміни розміру статутного капіталу товариства та сплату такої заборгованості відповідними учасниками;
- 4) про ліквідацію товариства [44].

При цьому учаснику, який повністю або частково не вніс свій вклад, товариство не має права виплачувати дивіденди.

У Законі «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [44] передбачено можливість збільшення розміру статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку товариства за

умови, що склад учасників та співвідношення розмірів їхніх часток у статутному капіталі не змінюються.

Про рішення загальних зборів учасників щодо зменшення розміру статутного капіталу товариство повинно повідомити письмово (не пізніше 10-денного строку з дня його прийняття) кредиторів. Повідомлення надсилається не всім кредиторам (як це було раніше), а лише тим, чії вимоги не забезпечені заставою, гарантією чи порукою.

Важливим нововведенням до регулювання власного капіталу ТОВ є те, що частку учасника можна відчужити або передати в заставу.

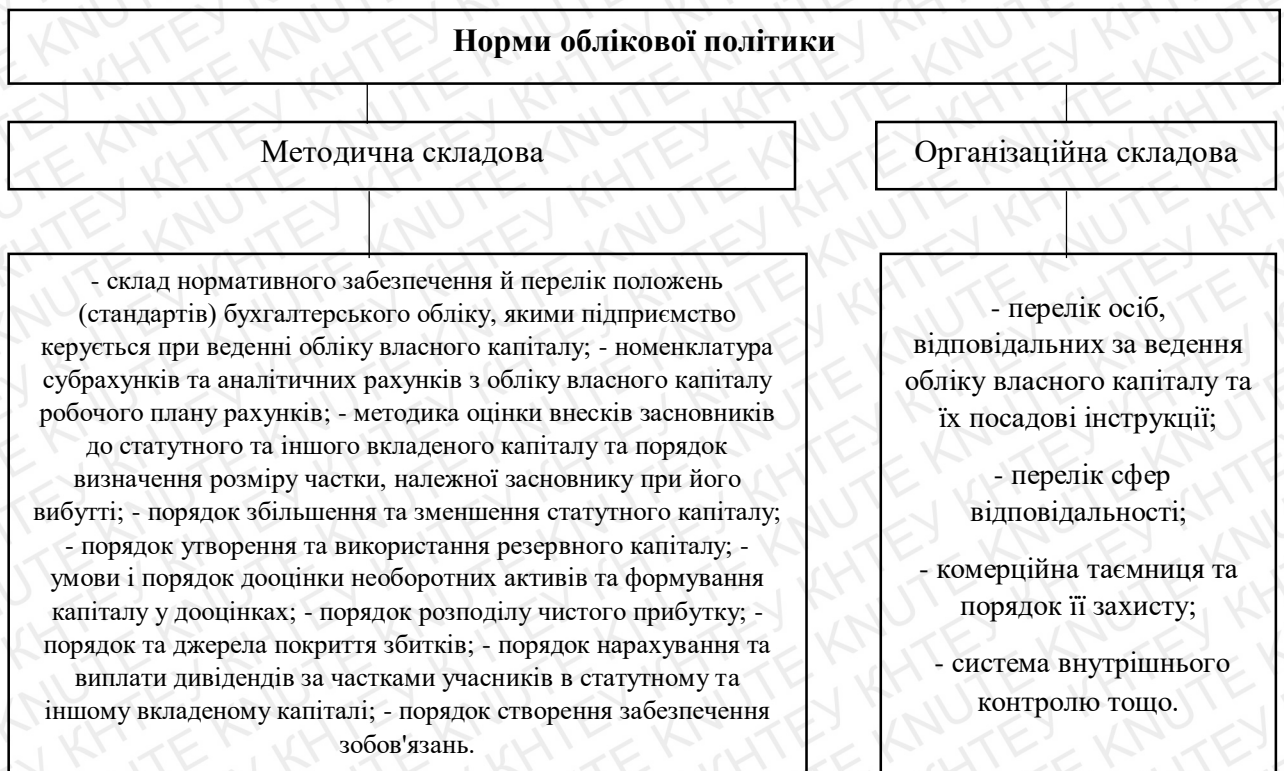
Відповідно до перерахованих змін у чинному законодавстві [44], товариствам з обмеженою відповідальністю необхідно до 18.06.2019 р. внести зміни до Статутів.

На рівні підприємства, крім Статуту та корпоративного договору (складання якого передбачене Законом про ТОВ та ТДВ) щодо власного капіталу, має бути сформована облікова політика. Фіксується облікова політика у відповідному внутрішньому регламенті: положенні чи наказі про облікову політику. Частіше товариства з обмеженою відповідальністю формують відповідні накази. Стосовно організації обліку власного капіталу та методики відображення операцій з ним в цьому наказі слід відобразити наступні норми (рис. 1.1).

Як показало дослідження практики формування облікової політики товариств з обмеженою відповідальністю «ВСМК-ТРЕЙД», норми їх облікової політики щодо власного капіталу врегульовані у внутрішніх регламентах лише в наступних моментах:

- первинні документи з обліку власного капіталу і графік їх документування (в додатку до Наказу про облікову політику – плані-графіку документообігу);

- перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в бухгалтерському обліку операцій з власним капіталом (в додатку до Наказу про облікову політику – робочому плані рахунків).

Рис. 1.1. Пропоновані норми облікової політики щодо власного капіталу підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Робочі плани рахунків підприємства практично повністю дублюють зміст типового плану рахунків, враховуючи незначні додаткові розрізи аналітичних ознак, зумовлених особливостями діяльності суб'єкта господарювання. Така практика не сприяє раціональній організації бухгалтерського обліку на підприємствах.

Пропонуємо для практичного застосування товариствами з обмеженою відповідальністю «ВСМК-ТРЕЙД» запровадити розділ наказу про облікову політику, що регулюватиме облік власного капіталу (табл. 1.4).

Формування такого розділу дозволить узгодити положення облікової політики та установчих документів з метою задоволення інтересів користувачів щодо обліку власного капіталу. Адже належне формування облікової політики є важливим елементом внутрішнього регулювання формування та обліку власного капіталу, сприяє підвищенню повноти та достовірності інформації про фінансовий стан підприємства.

Пропонована структура розділу наказу про облікову політику щодо обліку власного капіталу для товариства з обмеженою відповідальністю

Методична складова облікової політики
Статутний капітал
Вартість вкладу кожного учасника товариства повинна бути не меншою за номінальну вартість його частки. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.
Дивіденди виплачуються за рахунок чистого прибутку товариства, пропорційно розміру часток учасників у статутному капіталі.
Дивіденди учасникам нараховуються і виплачуються по закінченню календарного року протягом першого місяця, наступного за звітним, року. Дивіденди можуть виплачуватись у грошовій та негрошовій формі.
Дивіденди учаснику, який повністю або частково не вніс свій вклад, не нараховуються та не виплачуються.
Статутний капітал збільшується (зменшується) за рішенням Загальних зборів учасників. Прийняття такого рішення відбувається більш як 75% голосів
Повідомлення про рішення Загальних зборів Товариства щодо зменшення статутного капіталу надсилається кредиторам, чії вимоги до товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою в 10-денний строк.
Створювати резерв забезпечення:
На виплату відпусток працівникам підприємства. Величину забезпечення розраховувати шляхом множення фактично нарахованої працівникам заробітної плати на коефіцієнт резервування, який обчислюють як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального річного планового фонду оплати праці.
Номенклатура робочих бухгалтерських рахунків, а також побудову аналітичних рахунків з обліку власного капіталу і забезпечення зобов'язань наведена в Додатку 1 до цього наказу.
Резервний капітал.
Резервний капітал створюється за рахунок прибутку чистого прибутку. Щорічні відрахування здійснюються у розмірі 5% чистого прибутку. Відрахування здійснюються до повного формування (25% розміру статутного капіталу).

Джерело: розроблено автором [33]

Таким чином, на основі дослідження нормативного регулювання формування та обліку власного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю виявлено, що держава на макрорівні регулює лише окремі аспекти цих процесів. При цьому залишається широкий спектр варіативності в обранні організаційних та методичних прийомів обліку власного капіталу. Це, в свою чергу, надає можливість власникам товариств обирати оптимальний альтернативний варіант обліку саме для даного конкретного суб'єкта, враховуючи специфіку його діяльності. Основними внутрішніми

регламентами підприємств, що врегульовують питання формування, використання та обліку власного капіталу є статут та наказ про облікову політику. Дослідження виявило недоліки у формуванні норм як статуту, так і наказу про облікову політику товариств з обмеженою відповідальністю щодо власного капіталу. Запропоновано зміни до зазначених внутрішніх регламентів товариств з обмеженою відповідальністю, що приведе у відповідність їх норми з нормами законодавства, зокрема з нормами Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 №2275-VIII та дозволить отримати повну, релевантну, неупереджену інформацію про власний капітал усім зацікавленим особам.

Висновки за розділом 1

Дослідивши теоретичні основи обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю, можна зробити наступні висновки:

Власний капітал - це вкладення власників, власні джерела підприємства, що без визначеного терміну повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.

Аналіз МСФЗ та US GAAP дав можливість виділити основні відмінності в складі та структурі власного капіталу та сформулювати основні рекомендації щодо розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності. Застосування вищезазначених пропозицій дає змогу приймати більш ефективні управлінські рішення для підтримки прибутковості підприємства на оптимальному рівні.

Виявлено, що держава на макрорівні регулює лише окремі аспекти цих процесів. При цьому залишається широкий спектр варіативності в обранні організаційних та методичних прийомів обліку власного капіталу. Це, в свою чергу, надає можливість власникам товариств обирати оптимальний альтернативний варіант обліку саме для даного конкретного суб'єкта, враховуючи специфіку його діяльності.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

2.1. Фінансовий облік власного капіталу підприємства

Інформація, необхідна для ефективного управління власним капіталом товариства з обмеженою відповідальністю, акумулюється системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Повне розкриття інформації про формування і використання власного капіталу товариства сприятиме підвищенню достовірності інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості підприємства [10].

Зареєстрований (пайовий) капітал характеризує величину статутного або пайового чи іншого зареєстрованого капіталу відповідно до законодавства і установчих документів, а також внески до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу. У бухгалтерському обліку його величина відображена на рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» [43].

Статутний капітал, облік якого ведеться на субрахунку 401 «Статутний капітал», відображає величину зареєстрованого статутного капіталу товариств, державних і комунальних підприємств.

Пайовий капітал, облік якого ведеться на субрахунку 402 «Пайовий капітал», відображає суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами.

Зареєстрований капітал інших підприємств, зокрема приватних, формування якого передбачено в установчих документах, відображається на субрахунку 403 «Інший зареєстрований капітал».

У відповідності до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій [43], при відображенні зареєстрованого капіталу на субрахунку 404 «Внески у

незареєстрований статутний капітал» показується сума незареєстрованого статутного капіталу.

Однак якщо підприємству відмовили у реєстрації такого статутного капіталу, він підлягає поверненню власникам, тому такий капітал нелогічно відносити до зареєстрованого капіталу і відображати на рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Внески до незареєстрованого статутного капіталу доцільно відображати на окремому рахунку і лише після реєстрації відображати на субрахунку 401 «Статутний капітал».

Інший вкладений капітал включає в себе додаткові внески засновників на добровільних засадах з метою забезпечення розвитку підприємства. Рішення про додаткові внески приймається загальними зборами колективу. Додаткові внески не збільшують суму зареєстрованого капіталу, не порушують співвідношення часток у статутному капіталі і не реєструються в державних органах. В обліку такий вид капіталу відображається на субрахунку 422 «Інший вкладений капітал».

У процесі господарської діяльності підприємства можуть накопичувати власний капітал в результаті різних господарських операцій. Так, на підприємстві може формуватися капітал в дооцінках за рахунок проведення дооцінок необоротних активів та фінансових інструментів.

Згідно П (С)БО 7 «Основні засоби», підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт [11].

Згідно П (С)БО 8 «Нематеріальні активи», підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок. У разі переоцінки окремого об'єкта нематеріального активу слід переоцінювати всі інші активи групи, до якої належить цей нематеріальний актив (крім тих, щодо яких не існує активного ринку) [11].

Згідно П (С)БО 13 «Фінансові інструменти», облік хеджування грошових потоків здійснюється з урахуванням коефіцієнта ефективності хеджування. При значенні коефіцієнта ефективності хеджування грошових потоків у межах 0,8-1,25 зміна балансової вартості об'єкта хеджування відображається в іншому сукупному доході з одночасною зміною власного капіталу (в частині переоцінки фінансових інструментів) [11].

Відображення дооцінки відповідної групи активів підприємства відбувається на субрахунках 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів», 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів», 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів», 414 «Інший капітал у дооцінках» відповідно.

У корпоративних підприємствах збільшення накопиченого капіталу може відбуватись за рахунок емісійного доходу, який визначається як різниця між продажною вартістю акцій власної емісії та їх номінальною вартістю. Цей вид капіталу відображається на субрахунку 421 «Емісійний дохід».

При формуванні власного капіталу підприємства можуть виникати курсові різниці, викликані коливанням курсів валют, що впливає на величину капіталу підприємства. Вони відображаються на субрахунку 423 «Накопичені курсові різниці».

Якщо на підприємство надходять необоротні активи від інших осіб безоплатно, то вони відображаються як збільшення додаткового капіталу підприємства. При цьому використовується субрахунок 424 «Безоплатно отримані необоротні активи». Залишок додаткового капіталу на цьому рахунку зменшується на суму визнаного доходу протягом строку корисного використання безоплатно одержаних об'єктів необоротних активів і при вибутті таких активів.

Також у додатковому капіталі виділяють інший додатковий капітал, зокрема, капітал у сумі вартості необоротних активів, отриманих за договором оренди цілісних майнових комплексів, що відображається на субрахунку 425 «Інший додатковий капітал».

Резервний капітал – це вид капіталу, притаманного всім типам підприємств. Він являє собою суму резервів, утворених згідно з чинним законодавством або установчими документами за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства. Його облік ведеться на рахунку 43 «Резервний капітал».

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це вид накопиченого капіталу, який являє собою фінансовий результат діяльності підприємства після виплати доходів власникам та формування резервного капіталу. Його облік ведеться на рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)». У ньому виділені субрахунки для відображення суми нерозподіленого прибутку – 441, непокритого збитку – 442, а також прибутку, використаного у звітному періоді – 443.

Крім вкладеного і накопиченого капіталів, в бухгалтерському обліку виділяють також «неоплачений» та «вилучений» капітал. Так, вилучений капітал відображає фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених господарським товариством у його учасників.

Для його обліку використовується рахунок 45 «Вилучений капітал».

Неоплачений капітал показує заборгованість засновників господарського товариства за внесками до статутного капіталу підприємства.

Наявність цих складових частин власного капіталу пояснюється в першу чергу тим, що головним завданням обліку власного капіталу є надання достовірної інформації про наявність реальних активів, що передані підприємству в обмін на корпоративні права або фактично створені в процесі діяльності. Тому дані види капіталу корегують фактичну величину власного капіталу.

При створенні підприємства в бухгалтерському обліку буде відображено наступні записи (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Кореспонденція рахунків при створенні ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

№ з.п.	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн.
1	Сформований статутний капітал господарського товариства, відображена сума заборгованості учасників по внескам у статутний капітал	46	40	150000
2	Відображено внески засновників до статутного капіталу коштами в касу або на поточний рахунок	30	46	100000
3	Відображено внески акціонерів у вигляді запасів	20,22,28	46	25000
4	Відображено внески акціонерів необоротними активами	10,11,12	46	25000

Підприємство може змінювати розмір статутного капіталу згідно з рішенням зборів учасників. У бухгалтерському обліку ці зміни знаходять відображення тільки після державної реєстрації нового розміру статутного капіталу.

У випадку нарахування дивідендів кореспонденція рахунків не змінюється оскільки для обліку кредиторської заборгованості перед учасниками, наприклад, за нараховані дивіденди, залишено рахунок «Розрахунки з учасниками».

Формування та збільшення статутного капіталу відображається по кредиту рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал».

В основу організації синтетичного обліку першого порядку доцільно покласти передбачену планом рахунків систему з подальшою деталізацією для потреб фінансової звітності та управління конкретного підприємства. Від організації аналітичного обліку статутного капіталу на підприємстві залежить правильність визначення частки кожного власника (учасника). Організація аналітичного обліку статутного капіталу відбувається за видами капіталу по кожному засновнику, залежно від особливостей формування й розміру капіталу кожного конкретного підприємства.

Завершальним етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності. Інформація про власний капітал представлена у різних формах звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма № 4 «Звіт про власний капітал».

У Балансі власний капітал відображається у першому розділі пасиву. При заповненні статей Балансу в них переносяться залишки відповідних рахунків (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Взаємозв'язок статей I розділу пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) з рахунками бухгалтерського обліку ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Назва статті	Код Рядка	Код рахунка
Зареєстрований капітал	1400	40 (без урахування субрахунка 404)
Капітал у дооцінках	1405	41
Додатковий капітал	1410	42
Резервний капітал	1415	43
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	441 (442)
Неоплачений капітал	1425	46
Вилучений капітал	1430	45

У Звіті про фінансові результати інформація про власний капітал представлена у розділі II «Сукупний дохід». Сукупний дохід – це зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

При заповненні відповідних рядків II розділу Звіту про фінансові результати використовуються залишки відповідних рахунків (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Взаємозв'язок статей II розділу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) з рахунками бухгалтерського обліку ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Стаття	Код рядка	Код рахунка або порядок розрахунку
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	411, 412
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	413
Накопичені курсові різниці	2410	423
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	Обороти по субрахунку 425 (в частині частки іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств)
Інший сукупний дохід	2445	42 (без урахування субрахунка 423)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	р.2400+р.2405+р.2410 +р.2415+р.2445
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	р.2450*0,18
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	р.2450–р.2455
Сукупний дохід	2465	р.2350+р.2355+р.2460

Найбільш повно наявність та зміни у власному капіталі представлені у Звіті про власний капітал. При заповненні даної форми звітності частина інформації переноситься з інших форм звітності, а саме:

- ✓ залишок за видами власного капіталу на початок і кінець року – з Балансу;
- ✓ чистий прибуток та інший сукупний дохід за звітний період – зі Звіту про фінансові результати.

Однак у Звіті про власний капітал представлена інформація [39] стосовно розподілу прибутку, внесків учасників та вилучення капіталу, для представлення якої потрібна попередня підготовка і відповідна обробка бухгалтерської інформації. Для спрощення цієї роботи пропонується складання допоміжної таблиці за формою, що представлена в таблиці 2.4.

**Допоміжна таблиця для складання Звіту про власний капітал ТОВ
«ВСМК-ТРЕЙД»**

Назва статті Звіту	Код Рядка	Інформація бухгалтерського обліку необхідна для заповнення рядка
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 443 – К 671
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 443 – К 40
Відрахування до резервного капіталу	4210	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 443 – К 43
Внески учасників: Внески до капі- талу	4240	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 30,31,10,20 та ін. – К 40 (крім 404)
Погашення заборгованості з капіталу	4245	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 30,31,10,20 та ін. – К 46
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 45 – К 30,31
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 30,31 – К 45
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 40 – К 45
Вилучення частки в капіталі	4275	Сума за бухгалтерською проводкою: Д 40 – К 672

Джерело [44]

Для більшої наочності інформації на рахунках бухгалтерського обліку пропонується на ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» введення наступних аналітичних рахунків:

– до субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»:

✓ 443.1 «Прибуток, використаний для виплати дивідендів»;

- ✓ 443.2 «Прибуток, використаний для поповнення зареєстрованого капіталу»;
- ✓ 443.3 «Прибуток, використаний для поповнення резервного капіталу»;
- до субрахунку 451 «Вилучені акції»:
  - ✓ 451.1 «Акції, вилучені з метою анулювання»;
  - ✓ 451.2 «Акції, вилучені з метою перепродажу»;
- до субрахунку 452 «Вилучені вклади та паї»:
  - ✓ 452.1 «Частки, вилучені з метою анулювання»;
  - ✓ 452.2 «Частки, вилучені з метою перепродажу».

Це допоможе скоротити час на збір інформації, необхідної для заповнення відповідних статей Звіту про власний капітал.

Таким чином, в бухгалтерському обліку для відображення інформації про власний капітал використовуються рахунки IV класу. Завершальним етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності. Інформація про власний капітал представлена у різних формах звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма № 4 «Звіт про власний капітал».

Для забезпечення більш точної інформації доцільним є внесення певних змін та доповнень до Плану рахунків, а саме: внески у незареєстрований статутний капітал відображати не на субрахунку 404, а на окремому рахунку; до субрахунку 443 відкрити три аналітичні рахунки за напрямками використання прибутку; до субрахунків 451 та 452 відкрити аналітичні рахунки виходячи з мети вилучення акцій та часток.

Для зручності заповнення форм звітності доцільно використовувати допоміжні розрахункові таблиці.

2.2. Відображення власного капіталу у звітності підприємством

Фінансова звітність в Україні складається відповідно до НС (П) БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", НС (П) БО 2 "Консолідована фінансова звітність", П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва", П(С)БО 29 "Фінансова звітність за сегментами", Міжнародних стандартів фінансової звітності, а також з урахуванням Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності та Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності. Вимоги до розкриття інформації про власний капітал залежать від організаційно-правової форми підприємства, його величини, виду діяльності, вибору складання звітності на основі міжнародних або національних стандартів бухгалтерського обліку тощо. Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [18], фінансова звітність підприємства (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та суб'єктів малого підприємництва, визнаних такими відповідно до чинного законодавства) включає:

- ✓ Баланс;
- ✓ Звіт про фінансові результати;
- ✓ Звіт про рух грошових коштів;
- ✓ звіт про власний капітал та примітки до звітів.

А для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати. Критерії ж віднесення до суб'єктів малого підприємництва визначає Господарський кодекс [12], згідно з яким до них відносяться суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та різної форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України. Тобто такі суб'єкти господарювання можуть складати звітність згідно з

вимогами П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва". У цьому стандарті передбачено складання двох видів фінансової звітності – звичайної і спрощеної.

У Спрощеному фінансовому звіті суб'єкта малого підприємництва власний капітал у Балансі показується лише двома рядками: 300 "Капітал" та 350 "Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)". При цьому у звітності не виділяють таку важливу складову власного капіталу, як статутний або пайовий капітал, який підлягає реєстрації і не може бути зменшеним без внесення відповідних змін в установчі документи. Зміни ж у нерозподіленому прибутку можна побачити лише у Звіті про фінансові результати у рядку 150 "Чистий прибуток (збиток)".

У Фінансовому звіті суб'єкта малого підприємництва складові власного капіталу відображаються ширше у таких рядках [44]:

- рядок 300 "Статутний капітал", у якому показується сума зафіксованого в установчих документах статутного капіталу або сума фактичного внеску власників до статутного капіталу підприємства, для якого не передбачена його фіксована сума;
- рядок 320 "Додатковий капітал", у якому, крім суми дооцінки необоротних активів, вартості безоплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб необоротних активів, внесків засновників підприємства понад статутний капітал та інших видів додаткового капіталу, який формується у процесі діяльності підприємства, показується ще сума пайового капіталу (пайових внесків) членів споживчого товариства, спілок та інших організацій, який формується в момент його створення і у повній фінансовій звітності показується в Балансі (Звіті про фінансовий стан) у рядку 1400 "Зареєстрований (пайовий) капітал", а не як додатковий капітал;
- у рядку 340 "Резервний капітал" наводиться сума резервів, створених відповідно до законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства, при цьому зовнішні користувачі

звітності не можуть побачити яку частину резервного капіталу було використано у звітному періоді;

- рядок 350 "Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)" – відображається сума нерозподіленого прибутку або непокритого збитку, який залишився на підприємстві після його використання;
- у рядку 360 "Неоплачений капітал" відображається не лише сума заборгованості власників за внесками до статутного капіталу, яка повинна бути погашена протягом року, а й сума вилученого капіталу, який може призвести до необхідності зменшення статутного капіталу, у разі відсутності бажаних його викупити.

Аналогічно до Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва у Звіті про фінансові результати у рядку 150 "Чистий прибуток (збиток)" показують суму чистого прибутку, отриманого протягом звітного періоду до його розподілу.

Однак складати фінансову звітність відповідно до вимог П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" можуть лише ті підприємства, які не застосовують міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і звітності. У разі застосування міжнародних стандартів навіть підприємства, що відповідають критеріям суб'єкта малого підприємництва, повинні складати повну фінансову звітність.

Фінансову звітність за міжнародними стандартами зобов'язані складати публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність: з надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення; з недержавного пенсійного забезпечення; допоміжну діяльність у сферах фінансових послуг і страхування.

Склад фінансової звітності за НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" майже повністю відповідає структурі фінансової звітності згідно з МСБО 1 "Подання фінансової звітності" [4]. Проте, враховуючи те, що МСБО 1 не визначено чітко встановлених форм фінансової звітності і, для їх

складання підприємства послуговуються формами визначеними НП(С)БО 1, виникають деякі суперечності. Зокрема, згідно з МСБО 1 Звіт про фінансовий стан повинен включати, як мінімум, статті, що подають такі суми: випущений капітал і резерви, що відносяться до власників материнського підприємства, зобов'язання та активи щодо поточного податку [4, п. 54]. Власний капітал та резерви, водночас, поділяють на різні класи, такі як: сплачений капітал, емісійний дохід та капітальні резерви [4, п. 78], що не зовсім відповідає класифікації складових власного капіталу згідно з НП(С)БО.

Також, згідно з МСБО 1, суб'єкт господарювання повинен розкривати таку інформацію у звіті про фінансовий стан або в примітках:

а) для кожного класу акціонерного капіталу: кількість акцій, дозволених до випуску; кількість випущених і повністю сплачених акцій, а також випущених, але не повністю сплачених акцій; номінальну вартість однієї акції або факт відсутності номінальної вартості акцій; узгодження кількості акцій в обігу на початок та на кінець періоду; права, привілеї та обмеження, які супроводжують цей клас, включаючи обмеження з виплати дивідендів і повернення капіталу; частки в суб'єкті господарювання, утримувані суб'єктом господарювання чи його дочірніми або асоційованими підприємствами; акції, зарезервовані для випуску на умовах опціонів і контрактів з продажу, включаючи умови та суми;

б) опис характеру призначення кожного резерву у власному капіталі [4, п. 79].

Проведений аналіз вимог МСБО 1 та НП(С)БО 1 [34, 35] свідчить, що вимоги до Звіту про зміни у власному капіталі відповідають змісту та формі Звіту про власний капітал щодо інформаційного забезпечення. Зокрема у ньому відображається інформація про: загальний сукупний прибуток за період, впливи ретроспективно го застосування або ретроспективного перерахунку для кожного компонента власного капіталу, зіставлення вартості на початок та на кінець періоду тощо.

Проте суб'єкт господарювання повинен подавати у Звіті про зміни у власному капіталі або у примітках суми дивідендів, визнаних як виплати власникам протягом цього періоду, а також відповідну суму дивідендів на акцію [4, п. 107]. Згідно з НП(С)БО 1, інформація щодо випуску акцій та отримання дивідендів наводиться лише частково у ф. 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)". Також суб'єкт господарювання повинен додатково розкривати у примітках: суму дивідендів, запропонованих або оголошених перед затвердженням фінансової звітності до випуску, але не визнаних як виплату власникам протягом періоду, та відповідну суму на акцію та суму будь-яких невизнаних кумулятивних привілейованих дивідендів [4, п. 137]).

Для виконання вимог МСБО 1 суб'єкт господарювання розкриває додатково:

- а) якісну інформацію про цілі, політики та процеси суб'єкта господарювання стосовно управління капіталом, включаючи опис того, що управляється як капітал; характер зовнішніх вимог та як ці вимоги враховані в управлінні капіталом; та як досягаються цілі з управління капіталом;
- б) зведені кількісні дані про те, що управляється як капітал.
- в) виконання протягом періоду зовнішніх вимог стосовно капіталу, що поширюються на нього та наслідки такого невиконання.

Ці розкриття суб'єкт господарювання формулює на основі внутрішньої інформації, наданої керівному персоналу [4, п. 135]. Отож, можна стверджувати, що МСБО 1 передбачає розкриття набагато ширшого кола інформації, ніж це передбачено вимогами НП(С)БО 1, і відображення такої інформації необхідно враховувати під час подальшого вдосконалення та гармонізації вітчизняної звітності із МСБО 1.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [51], у Балансі (Звіті про фінансовий стан) в статті "Зареєстрований (пайовий) капітал" наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а

також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства, тобто йдеться саме про зареєстрований капітал. Аналогічну назву має рахунок 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал", кредитове сальдо якого і відображається в наведеному вище рядку фінансової звітності. Однак Наказом Міністерства фінансів України № 627 від 27.06.2013 р. "Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку" до рахунку 40 внесено додатковий субрахунок 404 "Внески до незареєстрованого статутного капіталу". Таким чином у 1400 рядок Балансу (Звіту про фінансовий стан) потрапляє не лише зареєстрований, але тимчасово відображається незареєстрований капітал, який оголошено. Сальдо субрахунку 404 після реєстрації статутного капіталу в установленому порядку списується у кореспонденції із кредитом субрахунку 401 "Статутний капітал", а у разі якщо підприємству відмовлено в реєстрації статутного капіталу, то в кореспонденції з дебетом субрахунку 404 "Внески до незареєстрованого статутного капіталу" відображаються операції з повернення активів, які надходили як внески. Таким чином, може бути тимчасово завищена сума зареєстрованого капіталу, який є гарантією захисту прав кредиторів. На нашу думку, такі внески доцільніше обліковувати як додатковий капітал і показувати їх у статті "Зареєстрований (пайовий) капітал" лише після фактичної реєстрації.

Отже, на нашу думку, у Балансі (Звіті про фінансовий стан) ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» недоцільно у складі зареєстрованого (пайового) капіталу показувати внески до незареєстрованого статутного капіталу, оскільки в разі відмови в його реєстрації внески будуть повернуті засновникам підприємства, без погодження з кредиторами.

МСБО 1 передбачає розкриття набагато ширшого кола інформації, ніж це передбачено вимогами НП(С)БО 1, і відображення такої інформації необхідно враховувати під час подальшого вдосконалення та гармонізації вітчизняної звітності із МСБО 1.

2.3. Облік власного капіталу в управлінні підприємством

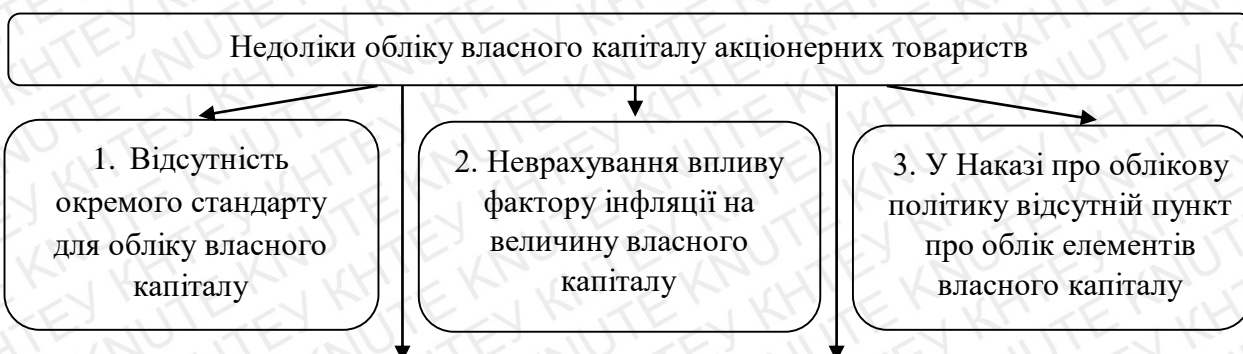
Підприємство ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» самостійно визначає в обліковій політиці порядок облікового відображення власного капіталу. Саме за рахунок величини власного капіталу буде залежати фінансова стійкість підприємства, його платоспроможність та кредитоспроможність. Тому, точне облікове відображення власного капіталу впливає на інформаційну базу системи управління виробничого структурного підрозділу та вимагає шляхів оптимізації з метою більшої деталізації облікової інформації щодо операцій з акціонерним капіталом.

Складність управління власним капіталом полягає в тому, що в процесі поточної діяльності відбувається збільшення або зменшення як його загальної величини, так і його окремих складових. При цьому необхідними даними про стан і рух складових капіталу систему управління забезпечує система бухгалтерського обліку, насамперед, внутрішня управлінська звітність, яка складається на виході облікової системи [2].

Проведені дослідження дозволили визначити коло проблем, які стосуються обліку власного капіталу акціонерних товариств (рис. 2.1).

Загалом, якщо на підприємстві ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» не ведеться управлінський облік, що впливає на якість облікової інформації, яка є інформаційною базою системи управління, що може призвести до зменшення прибутків.

Як зазначає Бутинець Ф.Ф. управлінський облік - це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки та контролю всередині підприємства [19].

5. Недосконалість аналітичного обліку за окремими складовими власного капіталу

4. Відсутність нормативно-методичних рекомендацій щодо обліку власного капіталу

Рис. 2.1 Недоліки обліку власного капіталу акціонерного товариства

Джерело: сформовано автором на базі даних досліджуваного підприємства

До основних завдань управлінського обліку власного капіталу можна віднести:

- 1) збирання, узагальнення облікової інформації щодо операцій, які відбуваються із власним капіталом та надання даної інформації системі управління з метою прийняття ефективних управлінських рішень;
- 2) оцінка законності здійснення господарських операцій з власним капіталом, забезпечення збереження власного капіталу;
- 3) формування управлінської звітності, яка дозволить деталізувати облікову інформацію щодо операцій з власним капіталом підприємства.

На нашу думку, управлінський облік власного капіталу має бути організований таким чином, щоб користувачі облікової інформації могли в повному обсязі отримати наступну облікову інформацію:

- чи забезпечене підприємство в повному обсязі власним капіталом для фінансування своєї господарської діяльності, чи потребує зовнішніх джерел фінансування;
- які операції призвели до збільшення (зменшення) величини власного капіталу підприємства;
- яка кількість засновників та їх частка в статутному капіталі акціонерного товариства;
- повнота, правильність та вчасність обліку операцій з пайовим капіталом акціонерного товариства;
- наявність та порядок використання нерозподіленого прибутку товариства;

- відповідність статутного капіталу чистим активам акціонерного товариства на звітну дату;
- чи відбулись в структурі власного капіталу підприємства.

Необхідно відзначити, що дані управлінського обліку є дуже важливими та дозволяють надати інформацію, яка є несподіваною та важливою для системи управління.

Наприклад, на підприємстві, яке функціонує протягом тривалого проміжку часу, може виявитися, що засоби статутного капіталу, які спочатку вкладені в основні засоби, через повний знос і вибуття останніх, придбання нових основних засобів за рахунок довгострокових кредитів або прибутку, вже повністю фінансують тільки оборотні активи. Або, навпаки, спочатку сформований у вигляді внесків грошових коштів статутний капітал, у результаті проведеної фінансової політики через деякий проміжок часу може бути реально забезпечений різними видами основних засобів і нематеріальних активів [17].

На нашу думку, управлінський облік власного капіталу має поділятись на управлінський облік з формування власного капіталу, основною метою якого є формування необхідної облікової інформації для системи управління з метою формування інформації про оптимальну структуру капіталу виробничого структурного підрозділу, а також на управлінський облік операцій з використання власного капіталу на господарські потреби, основною метою якого є надання необхідної інформації щодо ефективного розподілу облікової інформації.

Загалом, облікова інформація, яку формує система управлінського обліку може використовуватись для:

- оцінки необхідного обсягу власного та залученого капіталу для виконання господарських процесів;
- визначення вартості як власного так і залученого капіталу з метою прийняття виважених управлінських рішень щодо структури капіталу акціонерного товариства;

- аналізу ефективності використання власного капіталу з метою прийняття ефективних рішень щодо покращення його використання.

Доцільно розкрити джерела даних для управління власним капіталом виробничого підрозділу (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Джерела інформації для управління власним капіталом

Рахунок бухгалтерського обліку	Аналітичні розрізи	Дані для потреб управління
42 «Додатковий капітал»	За кожним засновником, об'єктом дооцінки	Різниця між номінальною та ринковою вартістю акцій; Сума дооцінки активів товариства
43 «Резервний капітал»	За напрямками використання	Оцінка найбільш ризикових видів діяльності
44 «Нерозподілені прибутки»	За напрямками формування та використання прибутку	Наявність та рух нерозподіленого прибутку
45 «Вилучений капітал»	За видами акцій, за кожним засновником	Величина анульованих або перепроданих акцій
46 «Неоплачений капітал»	За видами розміщених (неоплачених) акцій	Зміни в кількості простих (привілейованих) акцій

Джерело: розроблено автором на базі [56]

Дослідження порядку здійснення управлінського обліку на ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» дозволили виділити основні передумови, що зумовлюють формування внутрішньої управлінської звітності на базовому підприємстві (рис. 2.2).

Ми пропонуємо до впровадження на ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» внутрішню форму звітності, а саме Звіт про формування та використання власного капіталу. Використання в практичній діяльності даної внутрішньої звітності дозволить посилити аналітичність облікової інформації та приймати на базі управлінської звітності ефективні управлінські рішення.

Рис. 2.2 Передумови, що зумовлюють формування внутрішньої звітності щодо складових власного капіталу на ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: розроблено автором на базі [15]

Також, дана форма внутрішньої звітності містить інформацію про фінансову стійкість підприємства, а також співвідношення між власним та залученим капіталом. На базі даного документу можна приймати виважені управлінські рішення в частині:

- 1) оцінки змін, що відбулися в структурі власного капіталу виробничого підрозділу;
- 2) отримати інформацію про стан внесків до статутного капіталу підприємства;
- 3) аналізу наявності простроченої заборгованості підприємства;
- 4) визначення напрямів розподілу прибутку виробничого підрозділу, і т.д.

Отже, ефективне управління власним капіталом ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» неможливе без подальшого удосконалення методології та організації управлінського обліку, дані якого є інформаційною базою для аналізу та контролю власного капіталу.

Висновки за розділом 2

Дослідження сучасного стану обліку власного капіталу ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» дозволило зробити наступні висновки:

В бухгалтерському обліку для відображення інформації про власний капітал використовуються рахунки IV класу. Завершальним етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності. Інформація про власний капітал представлена у різних формах звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма № 4 «Звіт про власний капітал».

Для забезпечення більш точної інформації доцільним є внесення певних змін та доповнень до Плану рахунків, а саме: внески у незареєстрований статутний капітал відображати не на субрахунок 404, а на окремому рахунку;

до субрахунку 443 відкрити три аналітичні рахунки за напрямками використання прибутку; до субрахунків 451 та 452 відкрити аналітичні рахунки виходячи з мети вилучення акцій та часток.

Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [8], фінансова звітність підприємства включає:

- ✓ Баланс;
- ✓ Звіт про фінансові результати;
- ✓ Звіт про рух грошових коштів;
- ✓ звіт про власний капітал та примітки до звітів.

У Балансі (Звіті про фінансовий стан) ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» недоцільно у складі зареєстрованого (пайового) капіталу показувати внески до незареєстрованого статутного капіталу, оскільки в разі відмови в його реєстрації внески будуть повернуті засновникам підприємства, без погодження з кредиторами.

Ефективне управління власним капіталом ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» неможливе без подальшого удосконалення методології та організації управлінського обліку, дані якого є інформаційною базою для аналізу та контролю власного капіталу.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю

Проведені дослідження практики ведення обліку операцій з власним капіталом, дозволили встановити, що підприємства часто допускають помилки та неточності в кореспонденції рахунків операцій з формування статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю, а також формуванням та нарахуванням дивідендів.

Тому, зважаючи на це, а також з метою удосконалення управлінського обліку виплати дивідендів товариствам, доцільно запропонувати відкривати наступні аналітичні рахунки до субрахунку 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» в частині наступної деталізації:

- 1) 6711 «Розрахунки за нарахованими дивідендами резидентам»;
- 2) 6712 «Розрахунки за нарахованими дивідендами нерезидентам»;

Одним із елементів власного капіталу є нерозподілений прибуток (непокритий збиток) товариства. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це сума прибутку, яка реінвестована у підприємство або сума непокритого збитку.

З метою отримання деталізованої інформації про напрями використання прибутку товариства з обмеженою відповідальністю, доцільно запропонувати наступні аналітичні рахунки до рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» (рис. 3.1).

Тобто, з метою покращення інформативності облікової інформації, а також для більшої наочності інформації на рахунках бухгалтерського обліку пропонується введення наступних аналітичних рахунків:

До субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»:

- 443.1 «Прибуток, використаний для виплати дивідендів»;
- 443.2 «Прибуток, використаний для поповнення зареєстрованого капіталу»;
- 443.3 «Прибуток, використаний для поповнення резервного капіталу».

Використання в практичній діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» даних аналітичних рахунків допоможе скоротити час на збір інформації, необхідної для заповнення відповідних статей Звіту про власний капітал.

Використання в практичній діяльності запропонованих пропозицій з удосконалення аналітичного обліку відповідних рахунків, дозволить товариству з обмеженою відповідальністю деталізувати облікову інформацію та покращити інформативну цінність фактографічної інформації, а також

дозволить здійснювати поглиблений аналіз та контроль операцій з власним капіталом.

Необхідно відзначити, що дієвий облік передбачає розроблення внутрішньої управлінської звітності, основним призначенням якої є задоволення потреб системи управління в детальній інформації.

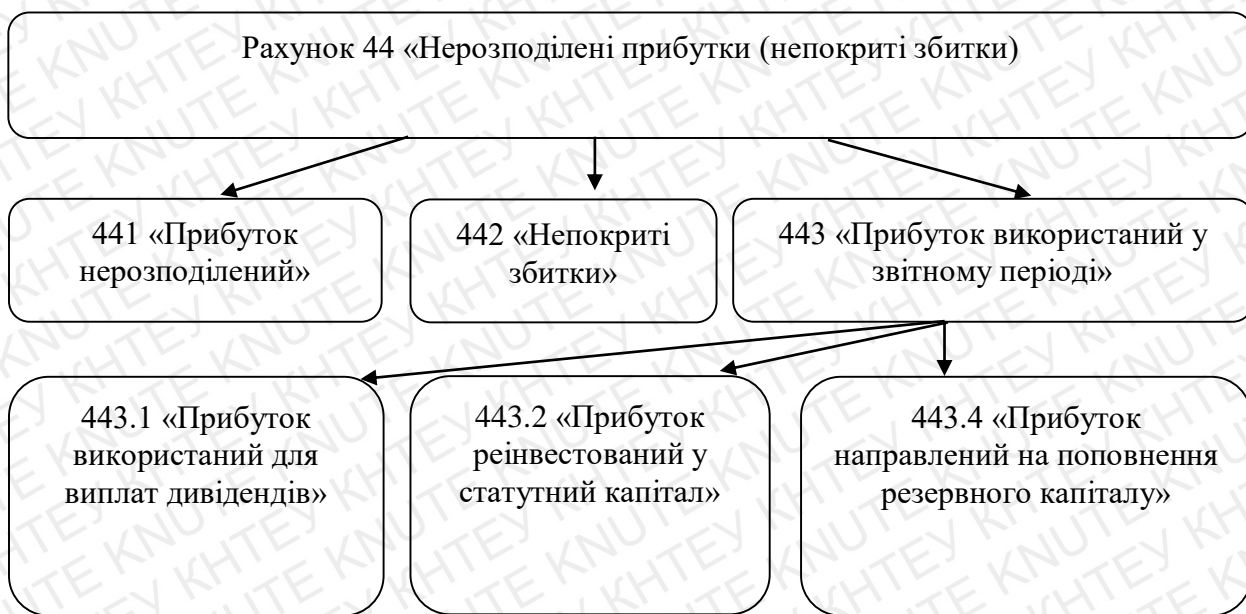

Рис. 3.1 Деталізація рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: авторська розробка

На нашу думку, товариства з обмеженою відповідальністю мають вдосконалювати управлінську звітність.

За рахунок того, що фінансова, статистична та податкова звітність, яку товариства мають формувати не забезпечує систему управління необхідною обліковою інформацією, доцільно розробляти та впроваджувати управлінську звітність щодо відображення господарських процесів загалом, та операцій з власним капіталом зокрема.

Так, ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» доцільно запроваджувати в своїй діяльності наступну форму внутрішньої звітності «Звіт про розподіл прибутку акціонерного товариства» (табл. 3.1).

Звіт про розподіл прибутку ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Прибуток отриманий у звітному періоді (441), грн	Прибуток, використаний у звітному періоді (443)		Напрями розподілу прибутку					
			На виплату дивідендів 443.1		На збільшення статутного капіталу 443.2		На поповнення резервного капіталу 443.4	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%

Джерело: розроблено автором

Запровадження даної форми звітності, дозволить ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» здійснювати як оперативний так і прогностичний аналіз напрямів використання прибутку підприємства, співставляти дані управлінської та фінансової звітності з метою недопущення помилок та прорахунків.

Загалом, у зв'язку із самостійною розробкою управлінських рішень, товариства з обмеженою відповідальністю мають оцінювати результати своєї діяльності, визначати оптимальне співвідношення між власним та залученим капіталом, а також знаходити шляхи покращення ефективності використання власного капіталу.

У роботі встановлено, що ефективне управління власним капіталом ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» неможливе без подальшого удосконалення систем управлінського обліку, дані якого є інформаційною базою для аналізу та контролю. У зв'язку з цим в статті надані пропозиції з удосконалення управлінського обліку власного капіталу в частині деталізації аналітичних рахунків та розробки форм управлінської звітності.

3.2. Удосконалення обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю за умов застосування інформаційних систем і технологій

З розвитком комп'ютерної техніки ускладнилися алгоритми обробки інформації без значного зниження продуктивності комп'ютерних програм. Можливість використання складних розгалужених алгоритмів, призначених для обробки великих обсягів інформації, дозволила використовувати комп'ютерні програми для розв'язання окремих облікових функцій, а в подальшому, в міру підвищення складності програм і розширення їх функціональності, й для виконання функцій управління підприємством.

Найпростіші комп'ютерні системи забезпечують управління окремими виробничими процесами підприємства, контролюють стан і продуктивність роботи обладнання, більш складні здійснюють ведення обліку за окремими напрямками, а саме: обліковують грошові кошти, товарно-матеріальні цінності, контролюють стан розрахунків підприємства а також обліковують процес формування та використання власного капіталу підприємств [7, с. 84].

Спеціалізовані програми дозволяють зібрати інформацію про діяльність підприємства в цілому, узагальнити її, скласти фінансову та податкову звітність даного підприємства, відправити її користувачам, використовуючи засоби електронного зв'язку або електронної пошти. Комп'ютерні системи широко використовуються керівним персоналом сучасних підприємств, опрацьовують дані про поточну їх діяльність, допомагають вести облік та складати звітність підприємства [3, с. 92]. Незважаючи на поступове усунення працівників від виконання рутинних операцій при здійсненні обліку власного капіталу та управлінні діяльністю підприємства, важливість виконуваної роботи особою, що працює з комп'ютерними обліковими програмами, не зменшується. На поточному етапі бухгалтер, менеджер, фінансист та інші працівники апарату управління підприємством виконують не тільки функції реєстрації та обробки інформації, а й контролюють правильність алгоритмів обробки, їх відповідність виконаним господарським інформаціям та чинному законодавству. Для кваліфікованого бухгалтера надзвичайно важливим є вміння організувати ведення обліку власного капіталу та роботу бухгалтерії з використанням сучасних інформаційних технологій. До функцій бухгалтера

входять обов'язки, пов'язані з впровадженням комп'ютерної інформаційної системи підприємства, підтриманням її в актуальному стані, забезпечення її постійного розвитку та пристосування до особливостей діяльності підприємства. Використання комп'ютерних облікових програм дозволяє підвищити оперативність ведення обліку власного капіталу, збільшити рівень його деталізації, посилити контроль за достовірністю та правильністю облікової інформації на всіх етапах її обробки. З іншого боку, комп'ютеризація ведення обліку власного капіталу дає змогу зменшити трудомісткість виконання окремих операцій, усунути дублювання інформації при веденні обліку окремих операцій, звільнити бухгалтера від розрахункової роботи [4, с. 28].

Застосування комп'ютерних технологій у бухгалтерському обліку значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів [3, с. 16]. Однак під час організації бухгалтерського обліку власного капіталу на підприємстві виникає питання про потребу впровадження комп'ютерних систем бухгалтерського обліку (КСБО). Це питання дуже важливе, оскільки вибір способу обробки облікової інформації є визначальним в організації бухгалтерського обліку, яка, має відповідати особливостям конкретного підприємства, його цілям та інтересам, а також сприяти планомірному та раціональному веденню господарства" [2, с. 1054].

На підприємствах у сучасних умовах в обов'язковому порядку необхідно створювати КСБО, особливо у тих, де організація управління та обліку власного капіталу перебуває у незадовільному стані, адже зі створенням й використанням комп'ютерної системи бухгалтерського обліку можливо не лише прискорити процес обробки інформації, а й істотно впорядкувати та покращити його. Така можливість зумовлена тим, що комп'ютерний спосіб обробки облікової інформації вимагає формального та чіткого опису облікових процедур у вигляді алгоритмів, що впорядковує виконання обов'язків обліковими працівниками.

Організація бухгалтерського обліку потребує певних передумов, серед яких здебільшого виділяють чотири основні:

- а) ретельне вивчення технології виробництва;
- б) висока кваліфікація головного бухгалтера;
- в) наявність грошових коштів для інвестицій у створення та експлуатацію інформаційної системи (80 % невдалих спроб у комп'ютеризації обліку зумовлені відсутністю коштів);
- г) зацікавленість директора та головного бухгалтера підприємства у впровадженні інформаційних систем (на шляху комп'ютеризації обліку, як показують дослідження, через незацікавленість керівництва зазнали невдач близько 20 % підприємств).

Інформаційна система створюється для конкретного об'єкта, в даному разі — для підприємства та його бухгалтерії. Ефективна інформаційна система враховує різницю між рівнями управління, сферами дій, а також зовнішніми обставинами і надає кожному рівню управління тільки ту інформацію, яка необхідна йому для ефективного реалізації функцій управління [2, с. 114].

Для створення КСБО може бути використане широке коло програмних засобів. Представлені на ринку програмні продукти різноманітні за охопленням функцій, що реалізуються, принципами побудови, технологією ведення обліку, адаптаційними властивостями, цінами й іншими ознаками. Щоб зорієнтуватися в різноманітті програм, потрібна класифікація програмних засобів, що використовуються при створенні КСБО. Така класифікація дозволить користувачеві-бухгалтеру правильно вибрати необхідну програму або при необхідності перейти від використання однієї програми до роботи з іншою. Виробникам програмного забезпечення класифікація дозволяє знайти своїх клієнтів, визначити напрями розвитку та сфери застосування своїх розробок. Будь-яка класифікація дає змогу згрупувати деякі об'єкти, в даному випадку програмні засоби КСБО, відповідно до певної ознаки або за їх сукупністю у визначені класи. Залежно від поставлених цілей в основу класифікації можуть бути покладені різні

ознаки, тому будь-яка класифікація має достатньо умовний характер. Відомі два підходи до класифікації програмного забезпечення бухгалтерського обліку власного капіталу – застосування розгорнутих (багатофакторних) та інтегральних класифікацій. Розгорнута класифікація базується на безлічі найрізноманітніших ознак, серед яких можна виділити: ступінь охоплення завдань обліку власного капіталу, концепцію побудови інформаційної моделі бухгалтерського обліку власного капіталу, спосіб побудови програмної системи, можливість розширення складу базових облікових функцій, порядок розповсюдження і тиражування, програмноапаратну платформу системи та ін. Серед них три базові ознаки визначають відмінності в концепціях побудови ПЗ КСБО, а саме: концепція побудови інформаційної моделі бухгалтерського обліку власного капіталу, спосіб побудови програмної системи і можливість розширення складу її базових облікових функцій. На відміну від розгорнутої, інтегральна класифікація групує програмне забезпечення КСБО власного капіталу одночасно за деяким набором ознак. Найбільш широко застосовуються дві інтегральні класифікації програмних засобів КСБО. В основі першої інтегральної класифікації лежить розмір господарюючого суб'єкта. Відповідно до цієї ознаки КСБО поділяють на системи, призначені для малих, середніх і великих підприємств. Така класифікація має два основних недоліки. По-перше, замість класифікації систем автоматизації обліку за деякими споживчими властивостями і принципами побудови розглядається класифікація підприємств як споживачів програмних продуктів. Фактично класифікація програм підміняється класифікацією їхніх користувачів. По-друге, саме поняття розміру підприємства занадто розмите, щоб бути єдиним критерієм для віднесення систем до певного класу. Як правило, в основу градації підприємств покладають відразу кілька ознак: середньооблікова чисельність працівників, обороти за період, чисельність працівників бухгалтерії, розподіл працівників за ділянками обліку, обсяг первинної документації та звітний період, кількість господарських операцій та ін. Правильно було б основою такої класифікації вважати чисельність

працівників бухгалтерії, оскільки при значних об'ємах інформації має місце розподіл функцій між працівниками, що впливає на вибір програмних продуктів, використовуваних при створенні КСБО. Друга інтегральна класифікація програмного забезпечення КСБО отримала досить широке розповсюдження в середині 90-х років минулого століття, враховує водночас кілька критеріїв: функціональні можливості системи і сферу її застосування; принципи побудови системи; особливості адаптації до умов користувача; особливості супроводу та технічної підтримки. З цих позицій системи автоматизації бухгалтерського обліку власного капіталу поділяються на такі класи: міні-бухгалтерія; інтегрована система бухгалтерського обліку; інструментальна система (бухгалтерський конструктор); бухгалтерський комплекс; бухгалтерський комплекс корпоративної інформаційної системи управління підприємством; індивідуальні системи автоматизації бухгалтерського обліку; окремі ділянки обліку [4].

За результатами розгляду вищезазначених підходів до автоматизації бухгалтерського обліку власного капіталу нами розроблено модель алгоритмів облікових процедур комп'ютерної обробки інформації про наявність і рух власного капіталу підприємств (рис. 3.2).

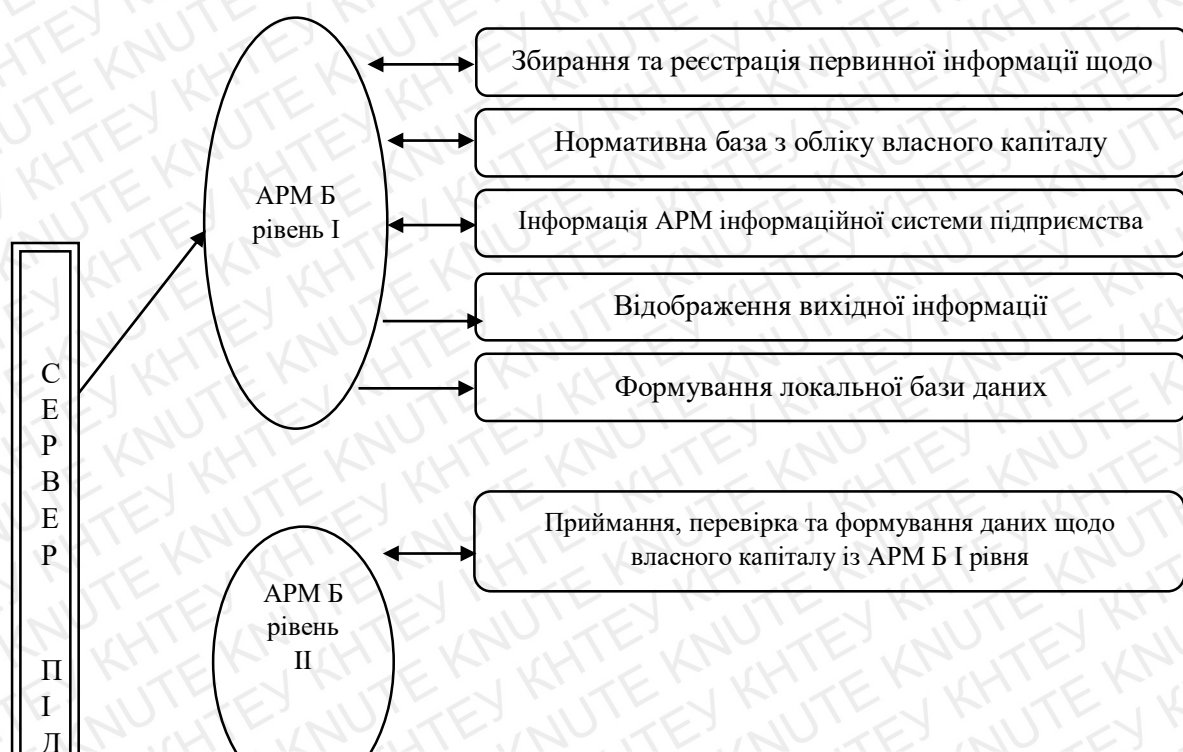

Рис. 3.2. Модель алгоритмів облікових процедур комп'ютерної обробки інформації про наявність і рух власного капіталу підприємства ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД»

Джерело: авторська розробка

Так, на першому рівні (АРМ Б I) повинно здійснюватися збирання та реєстрація первинної інформації про власний капітал, формування локальної бази даних, яка включає нормативні вимоги щодо обліку власного капіталу. На другому рівні (АРМ Б II) мають відбуватися прийом, аналіз та обробка бухгалтерською службою підприємства інформації про власний капітал, що була сформована спеціалістами першого рівня. Крім того, на цьому рівні продовжується формування локальної бази даних, а також підготовка опрацьованої інформації для передачі її найвищому рівню управління. На третьому рівні (АРМ Б III) повинні завершуватися процес формування локальної бази даних та обробки облікової інформації щодо власного капіталу, отриманої з нижчих рівнів і прийняття на її основі управлінських рішень. Також на цьому рівні відбувається контроль та аналіз фінансовогосподарської діяльності підприємства та формування звітності про власний капітал.

Впровадження запропонованої моделі на практиці дозволить автоматизувати робочі місця облікового персоналу підприємства, істотно підвищивши при цьому продуктивність їхньої праці на ділянці обліку власного капіталу.

Проаналізувавши організацію бухгалтерського обліку на підприємстві ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» та методику складання фінансових звітів можна рекомендувати для полегшення процесу обліку власного капіталу встановити на підприємстві більш нову програму «1С: Бухгалтерія 8.3» (так як підприємство використовує програму версії 8.1).

Програма «1С: Бухгалтерія 8.3» – це універсальна програма створена для полегшення ведення бухгалтерської та податкової звітності на підприємствах. Використання даної програми дозволяє підвищити оперативність та ефективність роботи підприємства, забезпечує максимальну точність розрахунків, виключає можливість виявлення помилок та прискорення всіх бухгалтерських операцій

Програма побудована з урахуванням особливостей обліку в Україні на базі Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. При цьому врахована можливість одночасного ведення бухгалтерського і податкового обліку, що в сучасних умовах є досить актуальним і практичним моментом.

Отже, використання найновіших інформаційних технологій, таких як 1С 8.3 та впровадження комплексної автоматизованої системи управління підприємством ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» дозволяє вирішити такі завдання, як створення системи оперативного обліку і оподаткування за всіма напрямками діяльності підприємства, зокрема і власним капіталом, а також формування інформаційної бази для прийняття рішень на всіх рівнях управління, тому майбутнє за сучасними інформаційними технологіями.

Висновки за розділом 3

Дослідивши удосконалення обліку власного капіталу ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» можна зробити наступні висновки:

З метою покращення інформативності облікової інформації, запропоновано введення наступних аналітичних рахунків:

До субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»:

443.1 «Прибуток, використаний для виплати дивідендів»;

443.2 «Прибуток, використаний для поповнення зареєстрованого капіталу»;

443.3 «Прибуток, використаний для поповнення резервного капіталу».

Використання в практичній діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» даних аналітичних рахунків допоможе скоротити час на збір інформації, необхідної для заповнення відповідних статей Звіту про власний капітал.

Розроблено модель алгоритмів облікових процедур комп'ютерної обробки інформації про наявність і рух власного капіталу підприємств

Запропоновано для полегшення процесу обліку власного капіталу встановити на підприємстві більш нову програму «1С: Бухгалтерія 8.3» (так як підприємство використовує програму версії 8.1).

ВИСНОВКИ

Дослідження обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю дозволило зробити наступні висновки:

Власний капітал - це вкладення власників, власні джерела підприємства, що без визначеного терміну повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.

Аналіз МСФЗ та US GAAP дав можливість виділити основні відмінності в складі та структурі власного капіталу та сформулювати основні рекомендації

щодо розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності. Застосування вищезазначених пропозицій дає змогу приймати більш ефективні управлінські рішення для підтримки прибутковості підприємства на оптимальному рівні.

Виявлено, що держава на макрорівні регулює лише окремі аспекти цих процесів. При цьому залишається широкий спектр варіативності в обранні організаційних та методичних прийомів обліку власного капіталу. Це, в свою чергу, надає можливість власникам товариств обирати оптимальний альтернативний варіант обліку саме для даного конкретного суб'єкта, враховуючи специфіку його діяльності.

В бухгалтерському обліку для відображення інформації про власний капітал використовуються рахунки IV класу. Завершальним етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності. Інформація про власний капітал представлена у різних формах звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма № 4 «Звіт про власний капітал».

Для забезпечення більш точної інформації доцільним є внесення певних змін та доповнень до Плану рахунків, а саме: внески у незареєстрований статутний капітал відображати не на субрахунок 404, а на окремому рахунку; до субрахунку 443 відкрити три аналітичні рахунки за напрямками використання прибутку; до субрахунків 451 та 452 відкрити аналітичні рахунки виходячи з мети вилучення акцій та часток.

У Балансі (Звіті про фінансовий стан) ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» недоцільно у складі зареєстрованого (пайового) капіталу показувати внески до незареєстрованого статутного капіталу, оскільки в разі відмови в його реєстрації внески будуть повернуті засновникам підприємства, без погодження з кредиторами.

Ефективне управління власним капіталом ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» неможливе без подальшого удосконалення методології та організації

управлінського обліку, дані якого є інформаційною базою для аналізу та контролю власного капіталу.

З метою покращення інформативності облікової інформації, запропоновано введення наступних аналітичних рахунків:

До субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»:

443.1 «Прибуток, використаний для виплати дивідендів»;

443.2 «Прибуток, використаний для поповнення зареєстрованого капіталу»;

443.3 «Прибуток, використаний для поповнення резервного капіталу».

Використання в практичній діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» даних аналітичних рахунків допоможе скоротити час на збір інформації, необхідної для заповнення відповідних статей Звіту про власний капітал.

Розроблено модель алгоритмів облікових процедур комп'ютерної обробки інформації про наявність і рух власного капіталу підприємств

Запропоновано для полегшення процесу обліку власного капіталу встановити на підприємстві більш нову програму «1С: Бухгалтерія 8.3» (так як підприємство використовує програму версії 8.1).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посібник / П.Й. Атамас.- 2-ге вид. доповн. І переробл. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392с.

2. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. -184 с.

3. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія / М. М. Бенько. – К.: КНТЕУ, 2010. – 336 с.

4. Бугай О. Особливості використання сучасних інформаційних технологій в обліку власного капіталу підприємства / О. Бугай // Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. Київ, 9 грудня 2014 р. — К.:КНЕУ, 2014. — С. 343—345.

5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009.-912 с.

6. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах.: Навчальний посібник. / Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Кадацька А.М., Баранік О.О.- К.: Центр учбової літератури, 2018. -472 с.

7. Боримська К.П., Варічева Р.В. Удосконалення методичного забезпечення облікового відображення власного капіталу в системі управління акціонерним товариством // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(21) 2017. —с.58-69

8. Брік С.В., Рудковська Є.М. Порядок обліку власного капіталу підприємства та шляхи його удосконалення URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/20665>

9. Бондарчук Н.В. Бухгалтерський облік власного капіталу в управлінні підприємницькою діяльністю // Вісник Черкаського університету. 2015. №24 (357).

10. Гнатишин Л.Б., Прокопишин О.С. Організація обліку: навч. посібник. Львів: Магнолія – 2006, 2014. 432 с. URL: http://pidruchniki.com/1953061364600/buhgalterskiy_oblik_ta_audit.24. 10.

11. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія. Київ: КНЕУ, 2012. – 305с.

12. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник.-Київ: «Центр учбової літератури», 2018.-534с.

13. Голубнича Г. Рух капіталів як фактор розвитку облікових систем в умовах глобалізації бізнесу / Г. Голубнича // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. — 2010. — № 119. — С.4—6.

14. Голубнича Г.П. Інформаційне забезпечення прозорості діяльності на ринку страхових послуг // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. 2010. - № 120. - С.27-30. URL: http://papers.univ.kiev.ua/1/ekonomika/articles/golubnycha-g-p-information-transparency-of-the-insurance-market_14028.pdf

15. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV, зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

16. Гудзовська К.С. Облік власного капіталу в системі управлінні підприємством / К.С. Гудзовська // Науковий вісник КНТЕУ, 2020.

17. Гуренко Т.О. Сучасний погляд на власний капітал / Т.О. Гуренко URL:http://nubip.edu.ua/sites/default/files/Гуренко%20Т.О_СУЧАСНИЙ%20ПОГЛЯД%20НА%20ВЛАСНИЙ%20КАПІТАЛ.pdf.

18. Дорош Н.І., Сніжко В.В. Облік власного капіталу в контексті національних та міжнародних стандартів / Н.І. Дорош, В.В. Сніжко // Молодий вчений - № 2 (66)- лютий, 2019 р.

19. Дорош Н.І., Борук Г.О. Проблеми обліку власного капіталу України в умовах ринкової економіки/ Дорош Н.І., Борук Г.О. //Регіональна економіка та управління. – Науково-практичний журнал 2(02) травень 2014 р. частина 1. – Київ. - С. – 25- 37.

20. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посібник / І.В. Жолнер.- К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368с.

21. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008р. № 514-VI зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

22. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001р. № 2658-III, зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2658-14/page>.

23. Панченко І.А. Формування методологічних засад обліку операцій з розподілу та використання прибутку / Вестник СевГТУ. – Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2012. – Вып. 130: Економіка і фінанси. – С. 156-161.

24. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку 30.11.99 р. № 291 (зі змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України № 717 від 20.10.2005 р.) // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 12. – С.59–120.

25. Камінська Т. Г. Економічна сутність та класифікаційні характеристики капіталу підприємств/ Т. Г. Камінська // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. - № 2 (20). - с. 230-245.

26. Квасницька Р.С. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії / Р.С. Квасницька // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк : ДонНТУ. - 2003. – № 56. – С. 223-229.

27. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент. / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна 2-ге вид.: Підручник. - Київ: Центр учбової літератури, 2009. - 520 с.

28. Ксьондз С.М. Формування власного капіталу на вітчизняних підприємствах. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 4. Т. 2. С. 131–134. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/370294%D0%97.pdf>

29. Лишиленко О.В. Фінансовий облік: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. - / О. В. Лишиленко. - Київ: Вид-во "Центр навчальної літератури", 2008. - 556 с.

30. Лук'яненко І.І. Економічна сутність та значення капіталу в господарській діяльності підприємства / Лук'яненко І. І. // Молодіжний

науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2013. - № 4. – с. 315-325.

31. Матвійчук М.З. Теоретичні аспекти функціонування управлінського обліку на підприємстві // М.З. Матвійчук. – Інноваційна економіка. – № 6. – 2013. С. 299-305.

32. Мазур В.А. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів / В.А. Мазур, О.Ф. Томчук, Ю.Ю. Браніцький // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 3. С.7-20.

33. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України №635 від 27.06.2013 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru>

34. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ): за станом на 1 січня 2015 року. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodnistandartyfinansovoizvitnostiversiiaperekkladuukrainskoiumovoiurik?category=bjudzhet>

35. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868

36. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28.03. 2013 р. № 433, зі змінами і доповненнями URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&catid=293536.

37. Наказ «Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» від 27.06.2013 № 627 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13>.

38. Податковий кодекс України 2755-VI від Редакція від 20.10.2019 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

39. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125>

40. Про господарські товариства: Закон України від 19.02.91 р. N 1576-XII, зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12?test=Up9Mf3o6frtC4ok2ZiB2vMDEH4QMs80msh8Ie6>

41. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку: Наказ від 27.06.2013 № 627 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13>.

42. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433, зі змінами і доповненнями URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536.

43. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>.

44. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 №2275-VIII.

45. Садовська І.Б., Божидарник Т.В., Нагірник К.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 688 с. URL: http://pidruchniki.com/1652122253238/buhgalterskiy_oblik_ta_audit.

46. Саморай А. О. Власний капітал: законодавчі зміни в обліку та порядок його формування/ А. О. Саморай, Н. І. Кузічкіна URL: http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2014/Economics/7_159622.doc.htm.

47. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник. — бте вид. допов. і перероб. / Н.М. Ткаченко. — К.: Алерта, 2013. — 982 с.

48. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник /М.Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М.І. Беленкова та ін. / За ред. Проф. М.Ф. Огійчука.- 7-ме вид., перероб. Ідопов. – К.: Алерта, 2016. – 1040с.

49. Цивільний кодекс України 435-IV від 16.01.2003р. (редакція від 21.10.2019) - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

50. Черемісова Т.А. Подальше дослідження економічної сутності капіталу, його видів та функціональної ролі у діяльності підприємства / Т. А. Черемісова // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2008. - № 21. – с. 149 – 154.

51. Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements. URL: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iast/miscframework-198907 (дата звернення: 09.02.2019).

ДОДАТКИ

Додаток А

Пояснювальна записка

Товариство з обмеженою відповідальністю "ВСМК-ТРЕЙД" створене на підставі чинного законодавства України шляхом об'єднання матеріальних та фінансових ресурсів учасників Товариства з метою здійснення господарської діяльності. Діяльністю ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» є неспеціалізована оптова торгівля.

Інформація щодо розміру статутного капіталу Товариства, його учасників та розміру їх частки у статутному капіталі Товариства міститься у єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців громадських формувань а також інших документах Товариства. Формування статутного капіталу відбуваються згідно діючого законодавства України. Учасники Товариства можуть збільшити статутний капіталу Товариства за рахунок додаткових вкладів учасників або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників.

При збільшенні статутного капіталу за рахунок додаткових вкладів номінальна вартість частки учасника Товариства може бути збільшена на суму що дорівнює або менша за вартість додаткового вкладу такого учасника.

Учасники Товариства можуть збільшити статутний капітал Товариства без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку Товариства.

Загальні Збори учасників можуть прийняти рішення про зменшення статутного капіталу Товариства. Зменшення статутного капіталу відбувається згідно діючого законодавства України.

Прибуток Товариства утворюються з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на прибутку Товариства сплачують відсотки по кредитах банків та по облігаціях, а також вносяться передбачені законодавством України, податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток одержаний після зазначених розрахунків, залишається у повному розпорядженні Товариства, яке визначає напрями його використання. Порядок розподілу чистого прибутку Товариства, строки та порядок виплати частки прибутку учасникам у вигляду дивідендів встановлюються зборами за підсумками роботи за календарний рік.

Продовження дод. А

**Основні фінансово-господарські показники
ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» за 2015-2019рр.**

Показники	Роки					Абсолютне відхилення, +/-, грн.				Відносне відхилення, +/-, %			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018
Основні засоби	758,3	1070,6	16511,3	17603,2	42449,5	312	15441	1092	24846	41	1442	7	141
первісна вартість	758,3	1070,6	19009,8	26780,8	62017,1	312	17939	7771	35236	41	1676	41	132
знос			-2498,5	-9177,6	-19567,6	0	-2499	-6679	-10390	0	0	267	113
Запаси			14309,9	26665,2	35958,1	0	14310	12355	9293	0	0	86	35
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги			14151,4	41611,7	45682,8	0	14151	27460	4071	0	0	194	10
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	155,8	214,7	1106,4	3072	4175,8	59	892	1966	1104	38	415	178	36
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,9	0,9	21957,3	24578,6	86984,2	0	21956	2621	62406	0	2439600	12	254
Гроші та їх еквіваленти	61,2	83,8	1818,6	8154,5	2282,9	23	1735	6336	-5872	37	2070	348	-72
Витрати майбутніх періодів			4,2	5,8	66,2	0	4	2	60	0	0	38	1041
Інші оборотні активи			1025,8	949,8	1169	0	1026	-76	219	0	0	-7	23
Зареєстрований (пайовий) капітал	2000	2000	2000	2000	2000	0	0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)			-21,5	13784,3	32631,5	-22	13806	18847	15075	0	-64213	137	46
Неоплачений капітал			-1900	-1501		-1900	399	1501	0	0	-21	-100	0
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги			11598	45551,3	35126,8	0	11598	33953	-10425	0	0	293	-23
розрахунками з бюджетом			3039,9	1206,3	495,5	0	3040	-1834	-711	0	0	-60	-59
у тому числі з податку на прибуток			3030,6	1204,2	490,2	0	3031	-1826	-714	0	0	-60	-59
розрахунками зі страхування			8,3	2,6	0,2	0	8	-6	-2	0	0	-69	-92
розрахунками з оплати праці			28	0,8	0,7	0	28	-27	0	0	0	-97	-13
Інші поточні зобов'язання	980	1291,5	41927,5	41248,3	131168,7	312	40636	-679	89920	32	3146	-2	218

Проаналізувавши основні показники діяльності підприємства, можна стверджувати, що активи підприємства протягом останніх п'яти років зростали, зокрема, найбільше зросли основні засоби на 24846 тис. грн. у 2019 р. порівняно із 2018р. Також, значно зросла інша поточна дебіторська заборгованість до 62406 тис. грн. у 2019 р. У 2017 р. порівняно із 2016 р. грошові кошти зросли на 6336 тис. грн., а вже у 2019 році зменшились на 5872 тис. грн. У 2019 році значно зросли витрати майбутніх періодів на 60 тис. грн.

Що стосується пасивів підприємства, тут процес до 2019 р. пішов на зменшення, а саме: зменшилась поточна кредиторська заборгованість за товари (роботи, послуги) на 23%; за розрахунками з бюджетом на 59%; за розрахунками зі страхування на 92%; розрахунки з оплати праці на 13%, відповідні зміни у 2019 році є позитивними. Проте, у 2019р. порівняно із 2018р. у два рази зросли інші поточні зобов'язання.

Якщо проаналізувати загальну суму власного капіталу, можна стверджувати, що вона коливається, оскільки змінюється сума нерозподіленого прибутку, а в 2016-2017рр. ще й сума неоплаченого капіталу змінювалась, станом на 2019р. сума власного капіталу склала 49706, 5 тис.грн., яка на 15075 тис.грн. більша за 2018р.

Продовження дод.А

Основні результати діяльності ТОВ «ВСМК-ТРЕЙД» за 2017-2019рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-, грн.		Відносне відхилення, +/- , %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018	2018-2017	2019-2018
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	482530,4	856153	1026370	373623	170217	77	20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	447362,5	778880,6	921521,4	331518	142641	74	18
Інші операційні доходи	5207,8	3280	4563,3	-1928	1283	-37	39
Інші операційні витрати	23539,3	57669,4	91493,1	34130	33824	145	59
Інші доходи		101,4	465,4	101	364	1р	3р.
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	16836,4	22894,4	18384,2	6058	-4510	36	-20
Витрати (дохід) з податку на прибуток	3030,6	4137,2	3309,2	1107	-828	37	-20
Чистий фінансовий результат: прибуток	13805,8	18847,2	15075	5041	-3772	37	-20

Дослідивши динаміку фінансових результатів підприємства за останні три роки видно, що чистий дохід від реалізації зростав як у 2018 р. на 77% порівняно з 2017р., так і у 2019р. на 20%, порівняно із 2018р. Протягом даного періоду зросла і собівартість продукції на 18% у 2019р. значно зросли і інші операційні витрати: у 2018р на 34130 тис. грн. у 2019р. на 33824 тис. грн. За рахунок такого підвищення витрат у 2019 р. зменшився і чистий прибуток підприємства на 3772 тис.грн.

Таким чином, підприємству необхідно вжити радикальних змін для зменшення витрат, щоб досягти підвищення його прибутку.

Продовження дод.А

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСМК-ТРЕЙД"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	2016 01 01 40853644
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8035900000
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб		за КВЕД	48.90
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон:	бульвар ВАЦЛАВА ГАВЕЛІ, буд. 18, М. КИЇВ, 03124		4514567

1. Баланс на 31 грудня 2015 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	758,3
знос	1012	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	758,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	155,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	0,9
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	61,2
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	-	217,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	976,2

Продовження дод.А

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСМК-ТРЕЙД"	Дата(рік,місяць,число)	Коди
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	2017 01 01 40853644
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8038900000
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	13	за КВЕД	46.90
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон	бульвар ВАЦЛАВА ГАВЕЛА, буд. 16, М. КИЇВ, 03124		4514567

1.Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	758,3	1 070,6
первісна вартість	1011	758,3	1 070,6
знос	1012	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	758,3	1 070,6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	155,8	214,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0,9	0,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	61,2	83,8
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	217,9	299,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	976,2	1 370,0

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСМК-ТРЕЙД"	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	2018	01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	40853644	
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КОПФГ	8038900000	
Середня кількість працівників, осіб	85	за КВЕД	240	
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.90	
Адреса, телефон	бульвар ВАЦІЛІАВА ГАВЕЛА, буд. 16, М. КИЇВ, 03124		4514567	

1.Баланс на 31 грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	1 070,6	16 511,3
первісна вартість	1011	1 070,6	19 009,8
знос	1012	(-)	(2 498,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 070,6	16 511,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	14 309,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	14 151,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	214,7	1 106,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0,9	21 957,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	83,8	1 818,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	4,2
Інші оборотні активи	1190	-	1 025,8
Усього за розділом II	1195	299,4	54 373,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 370,0	70 884,9

Продовження дод.А

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСМК-ТРЕЙД"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія	Солом'янський район м. Києва	за ЄДРПОУ	2019 01 01 40853644
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8038900000
Вид економічної діяльності	Неспеціалізована оптова торгівля	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	414	за КВЕД	46.90
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон	бульвар ВАЦЛАВА ГАВЕЛА, буд. 16, М. КИЇВ, 03124		4514567

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незвершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	16 511,3	17 603,2
первісна вартість	1011	19 009,8	26 780,8
знос	1012	(2 498,5)	(9 177,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	16 511,3	17 603,2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	14 309,9	26 685,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	14 151,4	41 611,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 106,4	3 072,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	21 957,3	24 578,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 818,6	8 154,5
Витрати майбутніх періодів	1170	4,2	5,8
Інші оборотні активи	1190	1 025,8	949,8
Усього за розділом II	1195	54 373,6	105 037,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	70 884,9	122 640,8

Додаток 1
до Податкового положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 23 "Середня фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство:
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІСМІК-ГРЕЙД"
Територія: Савинський район м.Київ
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності: Постачання продуктів харчування
Середня кількість працівників, осіб: 389
Однієї сторони: ТОВ, грн. з одним державним засідателем
Адреса, телефон: бульвар ВАЦВАЛА ГАРДІЛА, буд. 16, м.Київ, 03124

Дати (розроблення, чистоти)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КВЕД

Клас		
2020	01	01
40835441		
6038900000		
240		
46.90		

4514367

I. Баланс на 31 грудня 2019 р.

Актив	Форма № 1-а Код за ДКУД 1801006		
	Код розд.	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Нематеріальні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	529,9
періона верстат	1001	-	507,3
невідчужима авторська праця	1002	(-)	(37,4)
Неамортизовані капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	17 603,2	42 448,5
персонал верстат	1011	26 780,8	62 017,1
автос	1012	(9 177,6)	(19 567,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1050	-	-
Усього за розділом I	1095	17 603,2	42 979,9
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	20 665,2	35 938,1
у тому числі готові продукція	1103	-	35 185,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Добіткова заборгованість за продукцією, товарами, роботами, послугами	1125	41 611,7	45 682,8
Добіткова заборгованість за розрахунками з біологіями	1135	1 072,0	4 175,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	24 578,6	80 984,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 154,5	2 282,9
Вінги та майбутніх періодів	1170	5,8	65,2
Інші оборотні активи	1190	949,8	1 160,0
Усього за розділом II	1195	105 037,6	196 319,0
III. Нематеріальні активи, утримувані для продажу, та групи майбутніх	1200	-	-
Баланс	1300	122 640,8	219 298,9

Витяг зі Статуту

---

3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Метою діяльності Товариства є досягнення економічних і соціальних результатів, одержання прибутку від провадження господарської діяльності шляхом надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, обладнання, здійснення виробництва, торгівлі, посередництва, виконання робіт, надання послуг, тощо.

3.2. Предмет (види) діяльності Товариства міститься у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, а також інших документах Товариства.

3.3. Товариство займається видами діяльності, які не заборонені діючим законодавством. Види діяльності, виконання яких потребує спеціального дозволу, здійснюється Товариством після одержання відповідних ліцензій.

3.4. Товариство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність згідно з діючим законодавством.

Порядок використання виручки Товариства в іноземній валюті визначається валютним законодавством України.

Товариство має право одержувати кредити від своїх зарубіжних партнерів. При цьому валюта зраховується на баланс Товариства і використовується ним самостійно.

Товариство, здійснюючи зовнішньоекономічну діяльність, може відкривати за межами України свої представництва та виробничі підрозділи, утримання яких здійснюється за кошти Товариства.

3.5. Товариство у своїй діяльності керується Законом України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" та іншими діючими нормативно-правовими актами України, цим Статутом, а також внутрішніми локальними актами.

4. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВОМ.

4.1. Вищим органом управління Товариством є Загальні Збори Учасників (надалі - Збори).

4.2. Виконавчим органом Товариства є Директор.

5. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ

5.1. Збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства. До виключної компетенції Зборів належить вирішення наступних питань:

- 1) визначення основних напрямів діяльності Товариства;
- 2) внесення змін до Статуту Товариства, прийняття рішення про здійснення діяльності Товариством на підставі модельного статуту;
- 3) зміна розміру статутного капіталу Товариства;
- 4) затвердження грошової оцінки негрошового вкладу Учасників;
- 5) перерозподіл часток у разі вступу до Товариства нового Учасника та в інших випадках, передбачених законодавством;
- 6) обрання та припинення повноважень Директора Товариства, визначення розміру його винагороди;

денного на Зборах за місцезнаходженням Товариства у робочий час.

5.7. У повідомленні про Загальні Збори Учасників Товариства зазначаються дата, час місце проведення, порядок денний. Якщо до порядку денного включено питання про внесення змін до Статуту Товариства, до повідомлення надається проект запропонованих змін.

5.8. Директор Товариства приймає рішення про включення запропонованих питань до порядку денного Загальних зборів Учасників.

5.9. Пропозиції Учасника або Учасників Товариства, які в сукупності володіють 10 або більше відсотками статутного капіталу Товариства, підлягають обов'язковому включенню до порядку денного Загальних Зборів Учасників. У такому разі таке питання вважається автоматично включеним до порядку денного Загальних зборів Учасників.

5.10. До порядку денного можуть бути внесені будь-які зміни за згодою всіх Учасників Товариства.

5.11. Директор Товариства зобов'язаний повідомити Учасників про внесення змін до порядку денного не менше ніж за 10 днів до запланованої дати Загальних Зборів Учасників.

5.12. Загальні збори Учасників проводяться в порядку, встановленому чинним законодавством України та цим Статутом.

5.13. Учасники Товариства беруть участь у Загальних зборах Учасників особисто або через своїх представників.

5.14. Загальні збори Учасників передбачають спільну присутність учасників товариства в одному місці для обговорення питань порядку денного або можуть проводитися у режимі відеоконференції, що дозволяє бачити та чути всіх Учасників Загальних зборів Учасників одночасно.

5.15. Рішення загальних зборів Учасників приймаються відкритим голосуванням.

5.16. Рішення з питань, передбачених підпунктами 2, 3, 11 пункту 5.1. цього Статуту, приймаються трьома чвертями голосів усіх Учасників, які мають право голосу з відповідних питань.

5.17. Рішення Загальних Зборів Учасників з питань, передбачених підпунктами 4, 5, 8, 9 пункту 5.1. цього Статуту, приймаються одностайно всіма учасниками Товариства, які мають право голосу з відповідних питань.

5.18. Рішення Загальних Зборів Учасників з усіх інших питань приймаються більшістю голосів учасників Товариства, які мають право голосу з відповідних питань.

5.19. Рішення Загальних зборів Учасників може бути прийняте шляхом опитування.

5.20. Шляхом опитування не можуть прийматися рішення про:

1) обрання та припинення повноважень членів наглядової ради та директора;

2) внесення змін до Статуту Товариства, прийняття рішення про здійснення діяльності Товариством на підставі модельного статуту;

3) злиття, приєднання, поділ, виділення або перегворення Товариства,

належать до виключної компетенції Зборів.

6.4. Директор підзвітний Зборам та організовує виконання їхніх рішень.

6.5. Директор представляє без довіреності Товариство у відносинах з усіма без винятку державними органами, органами владних повноважень, у судах, підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності, у відносинах з юридичними та фізичними особами, у тому числі підприємцями.

6.6. Директор може делегувати будь-які зі своїх прав та обов'язків будь-якому працівнику Товариства або третій особі за довіреністю.

6.6. Директор Товариства може призначати заступників з переданням їм частини своїх повноважень або без такого передання.

6.7. У випадку відсутності Директора (звільнення, тимчасове усунення (відсторонення) від виконання обов'язків, відрядження, хвороба, відпустка тощо), всі його обов'язки виконує його заступник або тимчасово виконуючий обов'язки Директора, який призначається та звільняється з посади рішенням Зборів та/або наказом Директора. У випадках, передбачених законодавством, повноваження заступника або виконуючого обов'язки підтверджуються дорученням простої письмової або нотаріальної форми.

6.8. Директор є посадовою особою Товариства.

6.9. Директор повинен діяти добросовісно і розумно в інтересах Товариства.

6.10. Отримання Директором або його афілійованими особами від третіх осіб виплат, винагород чи інших благ за дії (бездіяльність), пов'язані з виконанням ним повноважень, є конфліктом інтересів.

6.11. Директор зобов'язаний повідомити Учасників про виникнення конфлікту інтересів протягом двох днів з дня його виникнення.

6.12. Директору забороняється розголошувати інформацію, що стала йому відома у зв'язку з виконанням ним посадових обов'язків та становить комерційну таємницю Товариства чи є конфіденційною, крім випадків, коли розкриття такої інформації вимагається законом. Ця заборона діє також протягом одного року з дати припинення (розірвання) договору між Директором та Товариством, якщо інший строк не встановлений таким договором.

6.13. Директор керує оперативною діяльністю Товариства, включаючи вирішення питань, пов'язаних із вчиненням правочинів (укладенням договорів, контрактів тощо);

6.14. Директор наділяється правом розпоряджатися банківськими та іншими рахунками Товариства з правом першого підпису на розрахункових та інших документах;

6.15. Директор, у встановленому порядку, приймає на роботу і звільняє персонал Товариства.

6.16. Директор не може без згоди Зборів:

1) здійснювати господарську діяльність як фізична особа - підприємець у сфері діяльності Товариства;

2) бути учасником повного товариства або повним учасником командитного товариства, що здійснює діяльність у сфері діяльності товариства;

3) бути членом виконавчого органу або наглядової ради іншого суб'єкта

Нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу підприємства

№ п/п	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3	4
1.	Податковий кодекс України № 2755-VI від 2.12.2010 р. (зі змінами від 01.03.2019)	Визначає перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.	Використано в роботі під час оцінки облікового відображення господарських операцій в податковому обліку
2.	Господарський кодекс України 16.01.2003р. № 436-ІУ.(зі змінами від 07.02.2019)	В даному кодексі передбачено основні засади господарської діяльності, суб'єкти господарювання, майнова основа господарювання, господарські зобов'язання, відповідальність за правопорушення у сфері господарювання, особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання, зовнішньоекономічна діяльність та спеціальні режими господарювання.	Використано під час оцінки правомірності здійснення господарських операцій, їх законності.
3.	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" № 996- XII від 16.07.1999 р. (зі змінами від 16.11.2018)	В законі подано перелік основних звітностей підприємств різних форм власності; визначено порядок та правила ведення бухгалтерського обліку на підприємствах; основні норми та нормативи тощо.	Використано під час оцінки правильності формування облікової інформації та відображенні її у фінансовій звітності
4.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №336 від 28.02.2013р. (зі змінами 2018р.)	Визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.	Використано під час оцінки правильності формування фінансової звітності господарюючими суб'єктами

1	2	3	4
5	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і змін у фінансовій звітності» № 392 від 21.06.1999р.	Визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності.	Використано під час оцінки доцільності та правильності виправлення помилок у фінансовій звітності підприємства
6	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» №246 від 20.10.1999 (зі змінами від 01.01.2015)	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності. Норми застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім бюджетних установ).	Використано під час розкриття порядку ведення бухгалтерського обліку надходження та використання ТМЦ
7.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Дохід” (зі змінами від 09.08.2013)	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.	Використано під час розкриття порядку ведення бухгалтерського обліку доходів від операцій з власним капіталом
8.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрата” №318 від 31.12.1999 р.	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.	Використано під час розкриття порядку ведення бухгалтерського обліку власного капіталу на досліджуваному
9	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань №879 від 2.09.2014р.	Визначає порядок здійснення інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів	Використано під час визначення порядку здійснення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей

1	2	3	4
10.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку №88 від 24.05.1995р. (зі змінами 2018р.)	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності	Використано під час оцінки документального відображення операцій з надходження та використання власного капіталу в бухгалтерському обліку
11.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій №291 від 30.11.99	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб	Використано під час оцінки відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Джерело: розроблено автором

Огляд спеціальної літератури з питань обліку власного капіталу

№ п/п	Джерело	Проблемні питання	Використання в роботі для удосконалення обліку, аналізу і контролю
1	2	3	4
1	Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл. / Ф. Ф. Бутинець. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП "Рута", 2013. – 912 с.	Досліджуються особливості організації та ведення бухгалтерського фінансового обліку в тому числі обліку запасів	Використано при розгляді особливостей організації обліку власного капіталу на вітчизняних підприємствах
2	Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посібн. / Р. Л. Хом'як, В. І. Лемішовський. – Львів : Бухгалтерський центр "Ажур", 2012.	Досліджуються основні проблемні аспекти відображення в бухгалтерському та податковому обліку капіталу підприємства	Використано при розгляді обліку власного капіталу
3	Бугай О. Особливості використання сучасних інформаційних технологій в обліку власного капіталу підприємства / О. Бугай // Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції Київ, 9 грудня 2014 р. — К.:КНЕУ, 2014. — С. 343—345.	Досліджуються особливості облікового відображення власного капіталу відповідно до автоматизованої системи бухгалтерського обліку	Використано під час оцінки автоматизованого обліку власного капіталу
4	Брік С.В., Рудковська Є.М. Порядок обліку власного капіталу підприємства та шляхи його удосконалення [Електронний ресурс]	Розкриті напрями удосконалення обліку власного капіталу підприємства	Використано під час надання рекомендацій з обліку власного капіталу підприємства

1	2	3	4
5	Бондарчук Н.В. Бухгалтерський облік власного капіталу в управлінні підприємницькою діяльністю // Вісник Черкаського університету. 2013. №24 (357).	У статті розкрито найважливіші питання обліку власного капіталу підприємства	Використано під час оцінки ТМЦ підприємства
6	Супрунова І.В., Кирилюк Б.І. Облік власного капіталу на підприємстві як складова інформаційно-комунікативної системи // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2016. – Вип. 2-3(35). – С. 143-158.	Досліджуються особливості обліку власного капіталу як комунікативної системи	Використано при розгляді організації та методики обліку власного капіталу
7	Шара Є.Ю. Деякі особливості оцінки власного капіталу // Збірник наук. праць Національного університету державної податкової служби України. – 2013. – № 2. – С. 204-210	В статті розкриті особливості та порядок здійснення облікової оцінки власного капіталу підприємства	Використано під час вивчення питань удосконалення облікової оцінки власного капіталу
8	Голубнича Г. Рух капіталів як фактор розвитку облікових систем в умовах глобалізації бізнесу / Г. Голубнича // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. — 2010. — № 119. — С.4—6.	Розглянуто сутність та порядок здійснення управлінського обліку власного капіталу підприємства	Використано при удосконаленні управлінського обліку власного капіталу
9	Дорош Н.І., Борук Г.О. Проблеми обліку власного капіталу України в умовах ринкової економіки//Регіональна економіка та управління. – Науково-практичний журнал 2(02) травень 2014 р. частина 1. – Київ. - С. – 25- 27. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://siee.zp.ua/images/journal/2(02)/07.pd	Досліджено порядок відображення власного капіталу у звітності підприємства	Використано під час вивчення сутності відображення власного капіталу у звітності підприємства
10	Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник /М.Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М.І. Беленкова та ін. / За ред. Проф. М.Ф. Огійчука.- 7-ме вид., перероб. Ідопов. – К.: Алерта, 2016. – 1040с.	Визначений порядок обліку власного капіталу в системі управління вітчизняних підприємств	Використано під час вивчення порядку удосконалення управлінського обліку власного капіталу на досліджуваному підприємстві

Продовження дод. В

1	2	3	4
11	Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія / М. М. Бенько. – К.: КНТЕУ, 2010. – 336 с.	Досліджуються основні проблемні аспекти автоматизації бухгалтерського обліку вітчизняних підприємств	Використано при розгляді обліку власного капіталу в автоматизованих системах
12	Теорія та методологія обліку, оподаткування, аудиту та аналізу в системі інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання: колективна монографія/ За ред. Д.є.н., проф. О.А. Сарапіної; ХНТУ.- Херсон, Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2018.-272 с.	В монографії визначені головні методологічні питання обліку, оподаткування, аудиту та аналізу в інформаційній системі управління господарюючих суб'єктів	Використано під час визначення напрямків удосконалення обліку операцій підприємства з власним капіталом.

Джерело: розроблено автором